

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

**DLA GMINY JEDLINA-ZDRÓJ
NA LATA 2023-2033**

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
1. Metodologia opracowania Strategii	6
2. Podstawy prawne	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	13
3.1. Dokumenty europejskie	14
3.2. Dokumenty krajowe	15
3.3. Dokumenty regionalne.....	17
3.4. Dokumenty lokalne.....	17
4. Diagnoza problemów społecznych.....	17
II. Charakterystyka gminy Jedlina-Zdrój	20
1. Położenie	20
2. Sytuacja demograficzna	21
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza.....	23
4. Edukacja i wychowanie.....	25
5. Kultura, sport i rekreacja	26
6. Opieka zdrowotna.....	27
7. Bezpieczeństwo publiczne	28
8. Działalność organizacji pozarządowych.....	29
9. Pomoc społeczna	30
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	35
III. Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy.....	36
1. Struktura badanej próby.....	36
2. Problem przemocy.....	38
3. Rynek pracy	42
4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	43
5. Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	45
6. Bezpieczeństwo publiczne	48
7. Zdrowie	49

8. Dostępność do opieki zdrowotnej.....	50
9. Czas wolny	51
IV. Diagnoza sytuacji społecznej	52
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	52
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością	59
3. Zdrowie psychiczne	63
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych.....	65
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	71
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	76
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	81
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	86
V. Analiza SWOT.....	91
VI. Część programowa	96
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	97
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	98
3. Ramy finansowe Strategii.....	112
4. System wdrażania Strategii.....	113
5. System aktualizacji Strategii	115
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	115
7. Monitoring i ewaluacja.....	116
8. Wnioski i podsumowanie	120
VII. Bibliografia.....	122
VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów.....	125
1. Spis rysunków	125
2. Spis tabel	125
3. Spis wykresów.....	127

Wykaz skrótów:

CK – Centrum Kultury

CUS – Centrum Usług Socjalnych

DOPS – Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KIS – Klub Integracji Społecznej

KP – Komisariat Policji

KS – kluby seniora

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PK – Punkt Konsultacyjny

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UM – Urząd Miasta

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotyzm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności,

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina Zdrój na lata 2023-2033” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Jedlina-Zdrój dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wnioski z przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

Przed przystąpieniem do opracowania Strategii, w 2022 roku wśród mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój przeprowadzone zostały badania, mające na celu: zidentyfikowanie problemów społecznych występujących w społeczności lokalnej, rozpoznanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych, pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy miejskiej bądź wiejskiej lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka³”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2268 z późn. zm.).

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (*Dz. U. z 2009 r. poz. 946*),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.*),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.*),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (*t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.*).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447*),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (*t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.*),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (*t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329*),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744*),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615*),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.*),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (*t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359*),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),

5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377),
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
7. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172),
9. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504),
10. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
11. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2019–2023
(M.P. z 2018 r. poz. 1007),
12. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”
(Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

(Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),

3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

(Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),

2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji

(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472 z późn. zm.),

3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

(Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.),

4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- o rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- o rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- o rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- o „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- o „Młódzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- o „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- o „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;

- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁴.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”.

⁴ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁵. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

Ponadto wymienić można również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

- o Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- o Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój są: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego oraz Strategia Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2021-2030.

3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Jedlina-Zdrój jest Strategia Rozwoju Gminy Jedlina-Zdrój, która nakreśla podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców.

4. Diagnoza problemów społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

⁶ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

Metodologia badań własnych

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie gminy Jedlina-Zdrój, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- o problemów występujących wśród dorosłych mieszkańców Gminy,
- o przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- o określenia skali oraz zakresu występujących problemów,
- o pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Poniżej zaprezentowane zostały problemy społeczne, do których odnosił się zakres prac badawczych.

- o problem przemocy w rodzinie,
- o ubóstwo,
- o wykluczenie społeczne,
- o rynek pracy i bezrobocie,
- o bezpieczeństwo publiczne,
- o sytuacja osób z niepełnosprawnościami,
- o sytuacja seniorów,
- o zdrowie psychiczne,
- o infrastruktura zdrowotna,
- o infrastruktura kulturalno-rekreacyjna.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć

cel, do którego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy.

Badania wśród mieszkańców zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zankietować jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania zostały przeprowadzone w marcu i kwietniu 2022 roku i wzięło w nich udział łącznie 75 osób.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 3%).

⁷ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

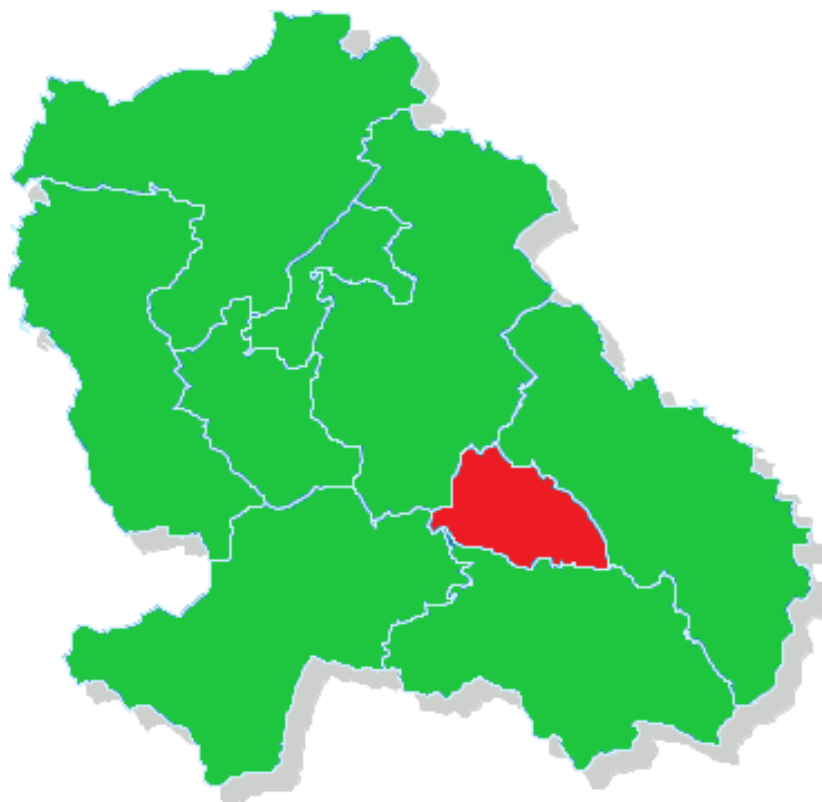

II. Charakterystyka gminy Jedlina-Zdrój

1. Położenie

Jedlina-Zdrój to gmina miejska położona w województwie dolnośląskim, w powiecie wałbrzyskim. Oddalona jest o około 10 km od siedziby powiatu – miasta Wałbrzych oraz o około 80 km od stolicy województwa dolnośląskiego – Wrocławia. Teren Gminy zajmuje powierzchnię 17,45 km², co stanowi 3,4% powierzchni powiatu wałbrzyskiego. 43% obszaru Gminy to grunty leśne, z kolei użytki rolne stanowią 37% jej powierzchni. Pod względem geograficznym Gmina położona jest pomiędzy pasmem Gór Wałbrzyskich i Gór Sowich oraz posiada cechy miejscowości o turystyczno-uzdrowiskowym charakterze, co wpływa na jej atrakcyjność turystyczną.

Rysunek 1. Położenie gminy Jedlina-Zdrój na mapie powiatu wałbrzyskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wybory2006.pkw.gov.pl/>

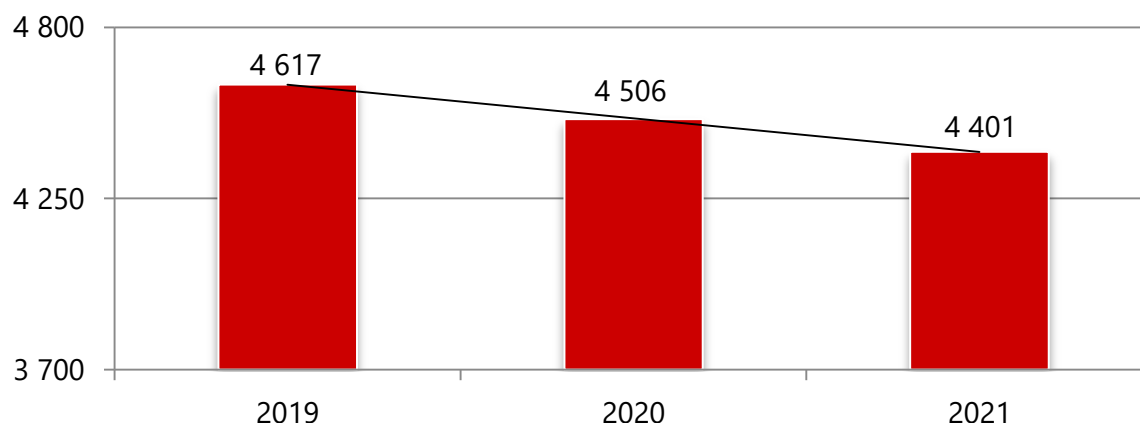

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Jedlina-Zdrój zamieszkuje 4 401 osób (stan na 31 grudnia 2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała systematycznemu spadkowi, co obrazuje naniesiona na poniższym wykresie linie trendu, a wartość spadkowa w stosunku do roku 2019 kształtuje się na poziomie 5%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój w latach 2019-2021

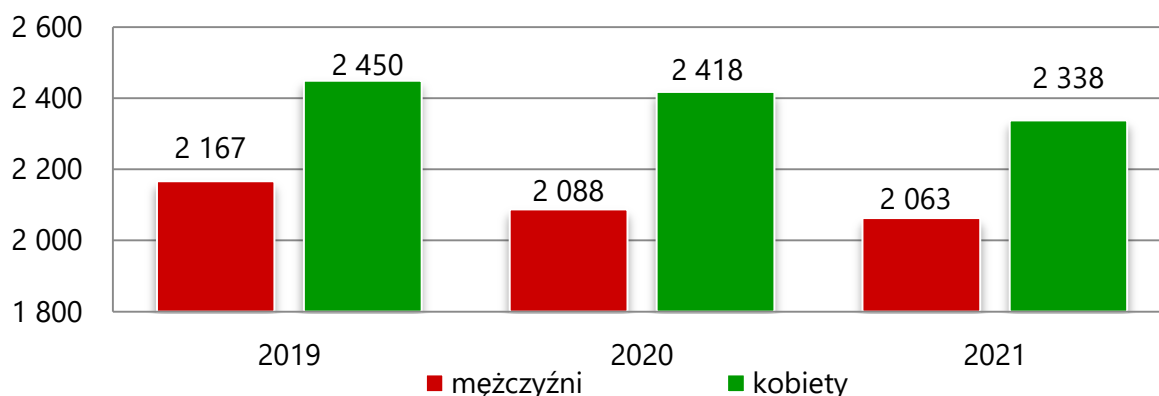

Źródło: dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Jedlina-Zdrój jest niższa od liczby kobiet – stanowią oni bowiem 46,88% (2 063 mężczyzn) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast kobiety 53,12% (2 338 kobiet). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 113, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 113 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. Ze względu na brak dostępności danych za 2021 rok w tym zakresie, przedstawione zostały informacje za lata 2018-2020. W gminie Jedlina-Zdrój w 2020 roku przyrost naturalny kształtował się na poziomie -55, co daje wartość -11,4 na 1 000 ludności. Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalny jest spadek wartości przyrostu naturalnego.

Tabela 2. Liczba urodzeń, zgonów i wartość przyrostu naturalnego w gminie Jedlina-Zdrój w na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba urodzeń	37	49	29
liczba zgonów	73	80	84
przyrost naturalny	-36	-40	-55

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Jedlina-Zdrój według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawia się następująco:

- 17,6% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 51,7% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 30,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Jedlina-Zdrój. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega spadkowi, z kolei w wieku przedprodukcyjnym w latach 2019-2020 był stały, natomiast w 2021 roku wzrósł. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	15,9	15,9	17,6
wiek produkcyjny	58,8	58,7	51,7
wiek poprodukcyjny	25,2	25,4	30,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl> oraz dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

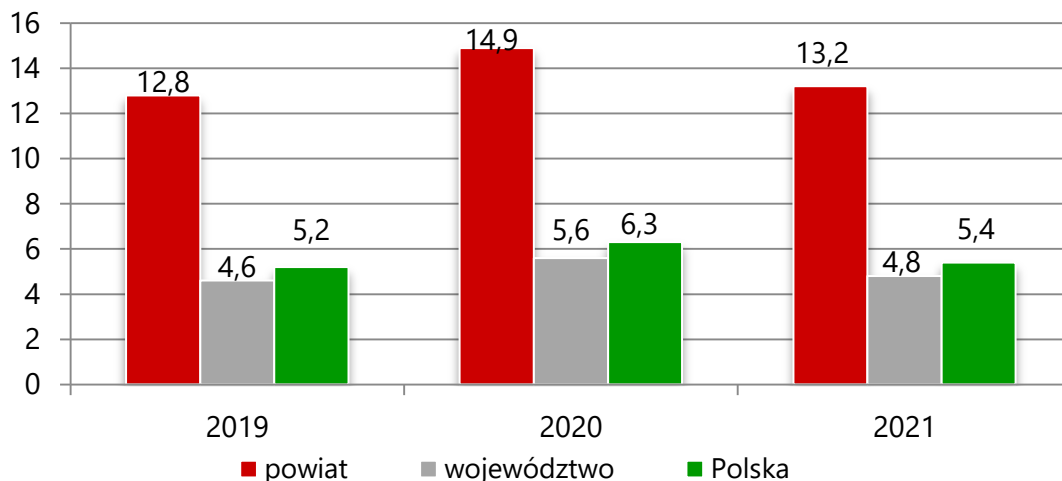
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie wałbrzyskim. W 2021 roku wynosiła ona 13,2%, a więc była znacznie wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie dolnośląskim i w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w 2020 roku, co może być skutkiem pandemii COVID-19. W przypadku województwa dolnośląskiego, jak i całego kraju, również zauważalne są wahania na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

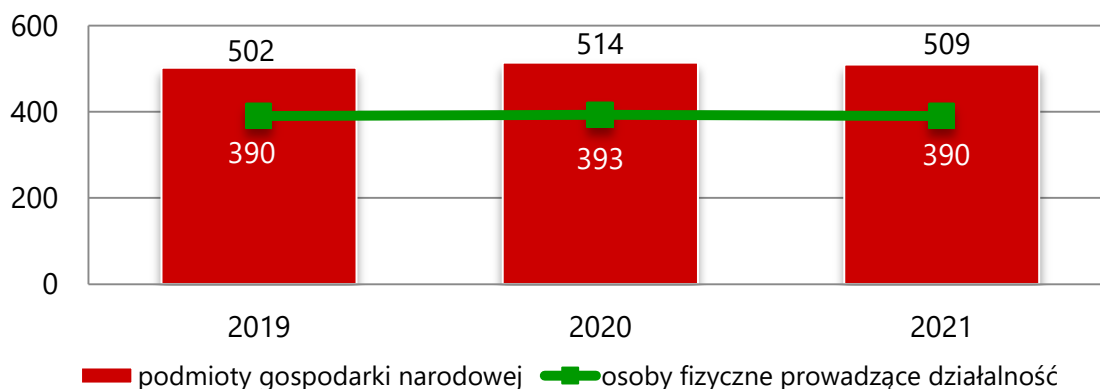
Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wałbrzyskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Jedlina-Zdrój na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 509 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 390. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Jedlina-Zdrój ulegała wahaniom.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Jedlina-Zdrój według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 490 (stan na koniec 2021 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 17. Działalność prowadzą również 2 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Jedlina-Zdrój według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Edukacja i wychowanie

Gminna baza oświatowa gminy Jedlina-Zdrój koncentruje się wokół **Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jedlinie-Zdroju**. W skład Zespołu wchodzi:

- o Przedszkole z 3 oddziałami;
- o Szkoła Podstawowa z 13 oddziałami.

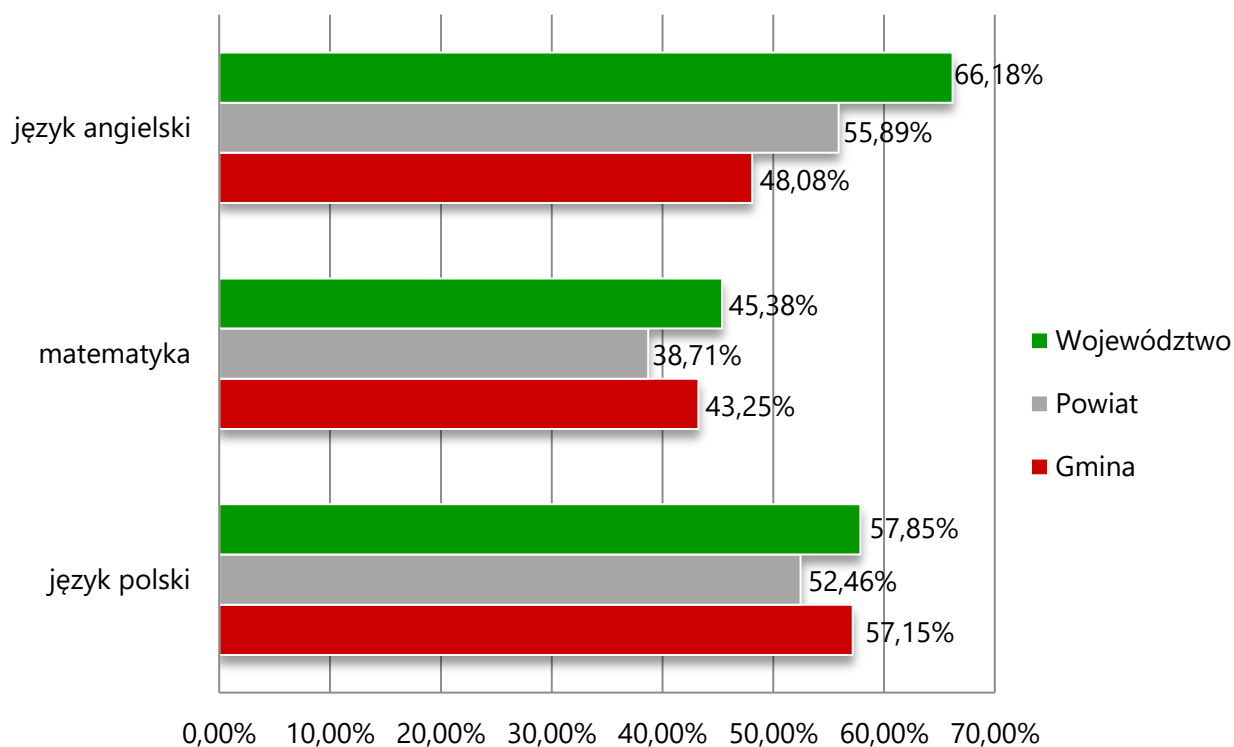
Od 2020 roku w zasobach infrastruktury społecznej gminy Jedlina-Zdrój znajduje się **Żłobek Miejski w Jedlinie-Zdroju**, zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3. Placówka powstała w ramach rządowego Programu „Maluch+”. W 2021 roku do Żłobka uczęszczało łącznie 24 dzieci. Na terenie Gminy funkcjonuje również prywatna placówka wychowania przedszkolnego – Niepubliczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety w Jedlinie-Zdroju.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Jedlina-Zdrój, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu wałbrzyskiego i województwa dolnośląskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali z części matematycznej nieco gorsze wyniki, niż uczniowie z województwa, z kolei lepsze w porównaniu do uczniów z całego powiatu.

W przypadku części z języka polskiego uczniowie z Gminy osiągnęli zbliżone wyniki do młodzieży z województwa oraz wypadli lepiej w porównaniu do powiatu, z kolei z części z języka obcego średnie wyniki z Gminy były gorsze niż te uzyskane na poziomie powiatu wałbrzyskiego i województwa dolnośląskiego.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Jedlina-Zdrój, powiatu wałbrzyskiego i województwa dolnośląskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

5. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi samorządowa instytucja kultury, jaką jest **Centrum Kultury w Jedlinie-Zdroju**. CK realizuje swoje cele statutowe poprzez aktywną pracę z dziećmi oraz dorosłymi mieszkańcami Gminy, w postaci działań, mających na celu rozbudzenie aktywności ruchowej, propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu na powietrzu, rozwój kultury fizycznej oraz uprawianie różnych dyscyplin sportu. Ponadto placówka jest organizatorem różnego rodzaju imprez.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w gminie Jedlina-Zdrój jest również zadaniem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jedlinie-Zdroju**, która jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy, a także prowadząc Dyskusyjny Klub Książki.

Baza sportowo-rekreacyjna Gminy jest szeroka i atrakcyjna, zarówno dla mieszkańców, jak i osób przyjezdnych. Składa się z następujących obiektów:

- Parku Aktywności;
- Parku Północnego z muszlą koncertową i fontanną multimedialną,
- toru saneczkowego i terenu wokół;
- wyciągu narciarskiego;
- boiska głównego;
- boiska „Orlik”;
- bieżni lekkoatletycznej;
- zalewu;
- skateparku;
- placu zabaw dla dzieci;
- siłowni zewnętrznej;
- pumtracku.

6. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój usługi świadczą 2 placówki:

- Centrum Medyczne „Nowe Miasto” Filia w Jedlinie-Zdroju;
- Prywatna Praktyka Lekarza Rodzinnego Jan Wolańczyk.

Obie wyżej wymienione placówki zapewniają podstawową opiekę zdrowotną w poradni ogólnej i dziecięcej. Centrum Medyczne „Nowe Miasto” zapewnia również dostęp do poradni ginekologicznej, kardiologicznej i stomatologicznej, a także opiekę położnej i pielęgniarki. W placówce prywatnej prowadzonej przez lekarza rodzinnego, skorzystać można ponadto z zabiegów małej chirurgii, badań USG, EKG i innych.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Jedlina-Zdrój w 2020 roku na 1 przychodnię przypadało 2 201 mieszkańców. Jest to wartość mniejsza od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 2 505. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,6 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością wyższą, a tym samym korzystniejszą od tej dla całego powiatu wałbrzyskiego (3,1).

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Jedlina-Zdrój w porównaniu do powiatu wałbrzyskiego w 2020 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	22	2
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 505	2 201
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,1	3,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Jedlina-Zdrój o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Komisariatu Policji w Głuszycy**, z kolei ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **Ochotnicza Straż Pożarna**. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

8. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁸. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁹. Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁰.

Na obszarze gminy Jedlina-Zdrój funkcjonują organizacje pozarządowe w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

- o Dolnośląskie Stowarzyszenie Artystyczne,
- o Jedlińska Drużyna Harcerska „WILKI”,
- o Klub Sportowy Petanque „JEDLINA”,
- o Klub Sportowy „Rally Jedlina”,
- o Klub Sportowy „ZDRÓJ” Jedlina-Zdrój,
- o Krajowy Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddz. Jedlina-Zdrój,
- o Polski Związek Wędkarski, koło w Jedlinie-Zdroju,
- o Stowarzyszenie Miłośników Jedliny-Zdroju,
- o Stowarzyszenie „Źródło”,

⁸ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁰ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- o Uczniowski Klub Sportowy „Jedlina-Zdrój”¹¹.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone są w Programie Współpracy z organizacjami pozarządowym oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwalanym corocznie.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, placówki oświatowej). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹².

¹¹ <https://jedlinazdroj.eu/kultura-i-sport/stowarzyszenia-zwiazki-i-kluby.html>, dostęp: 05.04.2022.

¹² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

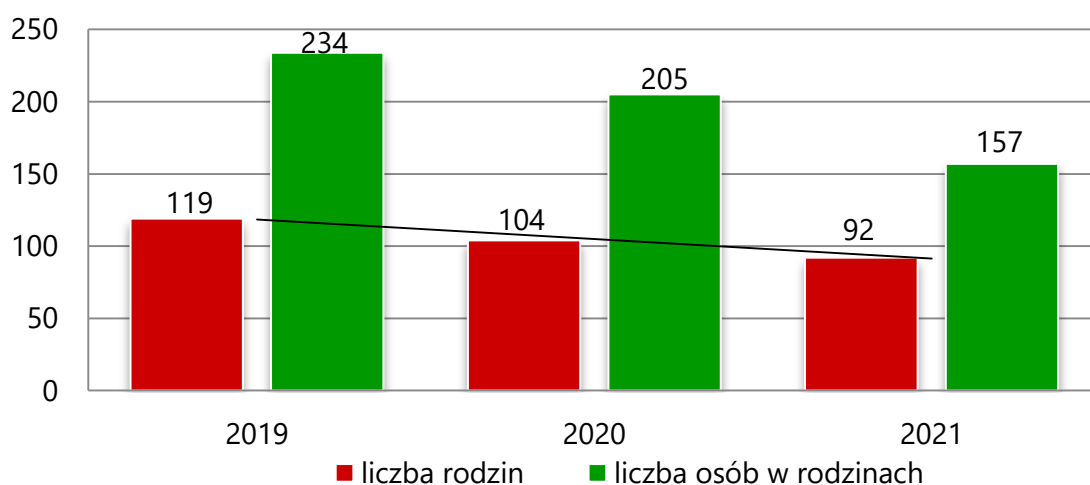

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Jedlina-Zdrój jest Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach którego od 2020 roku funkcjonuje Centrum Usług Socjalnych. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlina-Zdrój ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku z pomocy skorzystały 92 rodziny – to o 12% mniej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 23% mniej niż w 2019 roku. W stosunku do 2019 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlina-Zdrój w latach 2019-2021

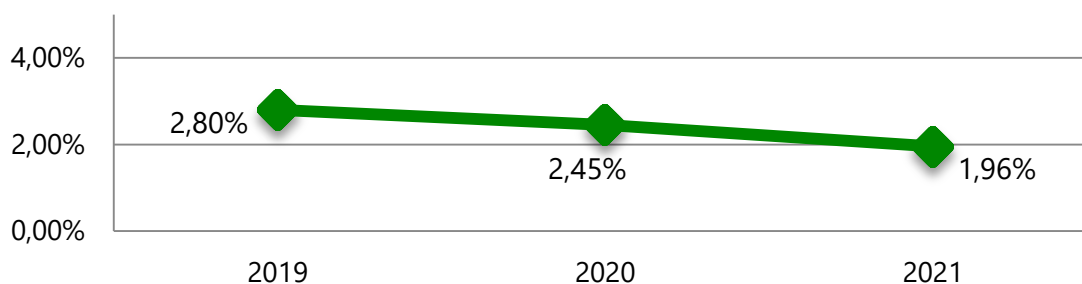

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość tego wskaźnika ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku wyniosła 1,96%, w 2020 roku – 2,45%, natomiast w 2019 roku – 2,80%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 7. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2021 roku korzystających z tego typu pomocy było 26 osób w wieku przedprodukcyjnym, 86 osób w wieku produkcyjnym oraz 14 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 59, liczba mężczyzn – 67). Analizując dynamikę zmian, dostrzec można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, z kolei w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym dostrzegalne są niewielkie wahania.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021

wiek	2019		2020		2021	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	55	25	41	17	26	11
produkcyjny	109	40	99	43	86	37
poprodukcyjny	16	12	12	10	14	11
ogółem	180	77	152	70	126	59

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 71 mieszkańcom gminy Jedlina-Zdrój, natomiast świadczenie niepieniężne 42 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest systematyczny spadek w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia niepieniężne, jak i pieniężne. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	89	82	71
świadczenie niepieniężne	85	56	42

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 69 w 2019 roku do 44 w 2021 roku. Oznacza to spadek o 36%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2021 roku są znaczne – mężczyźni stanowili 68% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 32%.

Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021

płeć	2019	2020	2021
kobiety	25	17	14
mężczyźni	44	39	30
ogółem	69	56	44

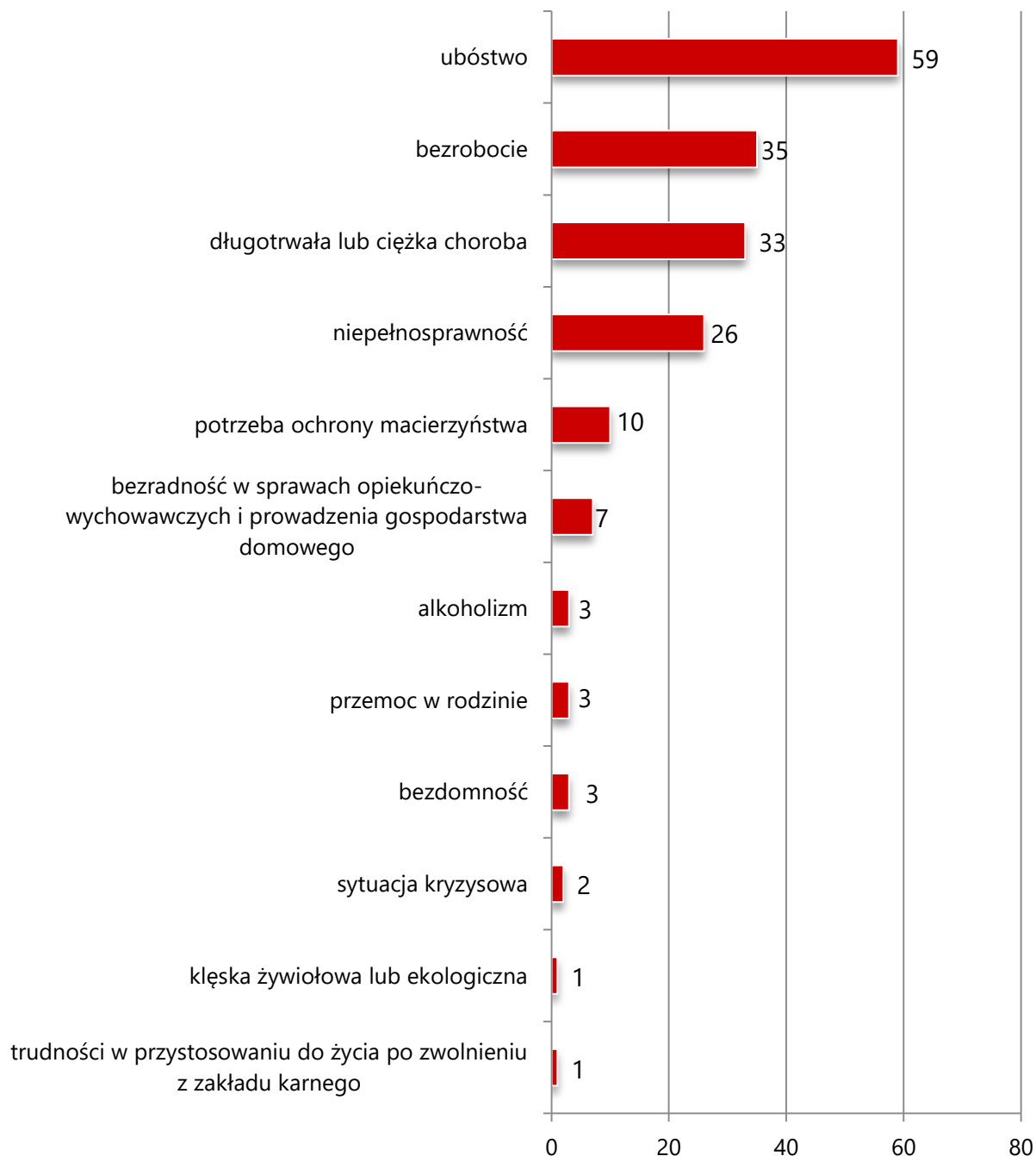
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Jedlina-Zdrój było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymało 59 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się bezrobocie (35 rodzin), natomiast na trzecim – długotrwała lub ciężka choroba (33 rodziny). Wśród powodów udzielania świadczeń

charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajdowała się także niepełnosprawność (26 rodzin).

Wykres 8. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Jedlina-Zdrój. Należą do nich:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Centrum Usług Socjalnych,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- Punkt Konsultacyjny,
- Punkt Interwencji Kryzysowej (w strukturze OPS),
- kluby seniora,
- Klub Integracji Społecznej,
- placówki oświatowe,
- Komisariat Policji w Głuszycy,
- Centrum Kultury w Jedlinie-Zdroju,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Jedlinie-Zdroju,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

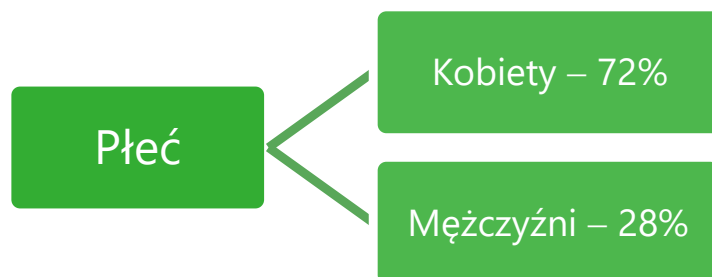
III. Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój, a także kwestie dotyczące rynku pracy w Gminie, ubóstwa, wykluczenia społecznego, niepełnosprawności, sytuacji osób starszych, bezpieczeństwa publicznego oraz zdrowia psychicznego. Zbadaniu poddana została ponadto opinia respondentów na temat dostępu do opieki zdrowotnej, a także organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.

1. Struktura badanej próby

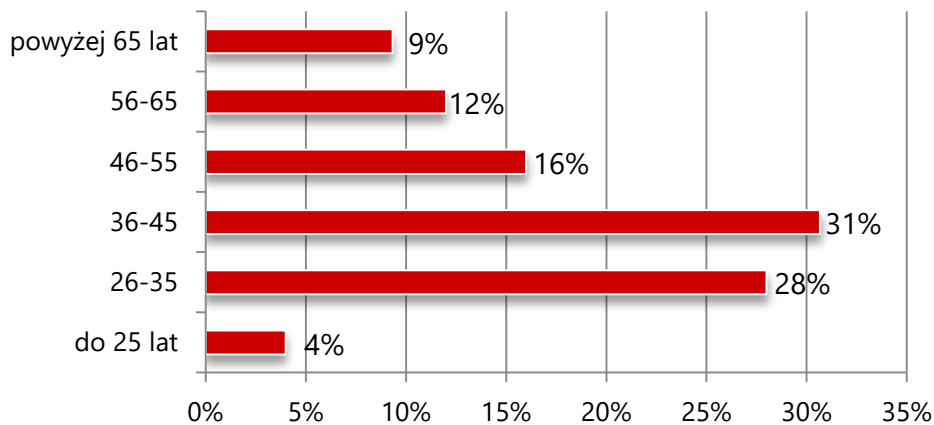
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Jedlina-Zdrój wzięło udział 75 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 72% ogółu.

Rysunek 3. Płeć:

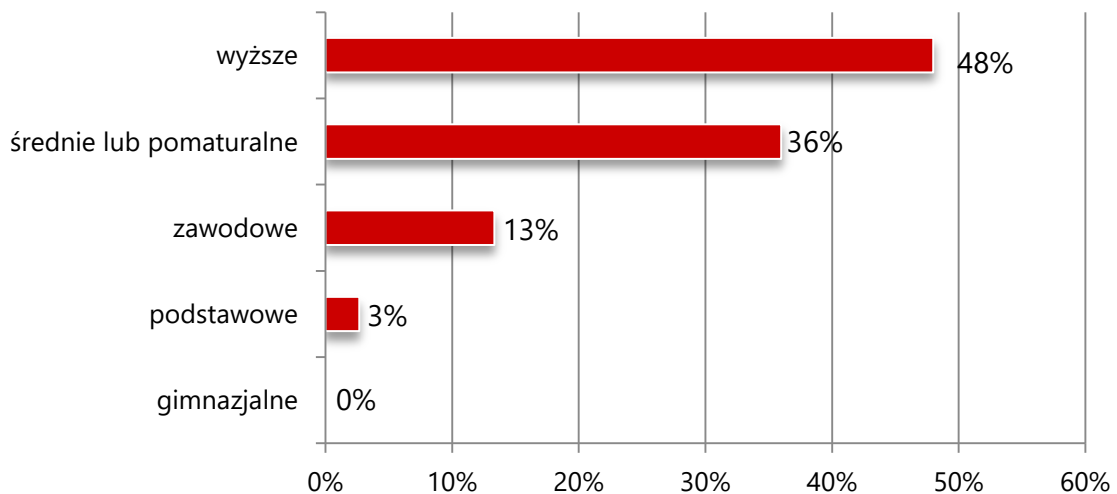

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 36-45 lat (31%) oraz 26-35 lat (28%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (16%), 56-65 lat (12%), powyżej 65 lat (9%) oraz mniej niż 25 lat (4%).

Wykres 9. Wiek:

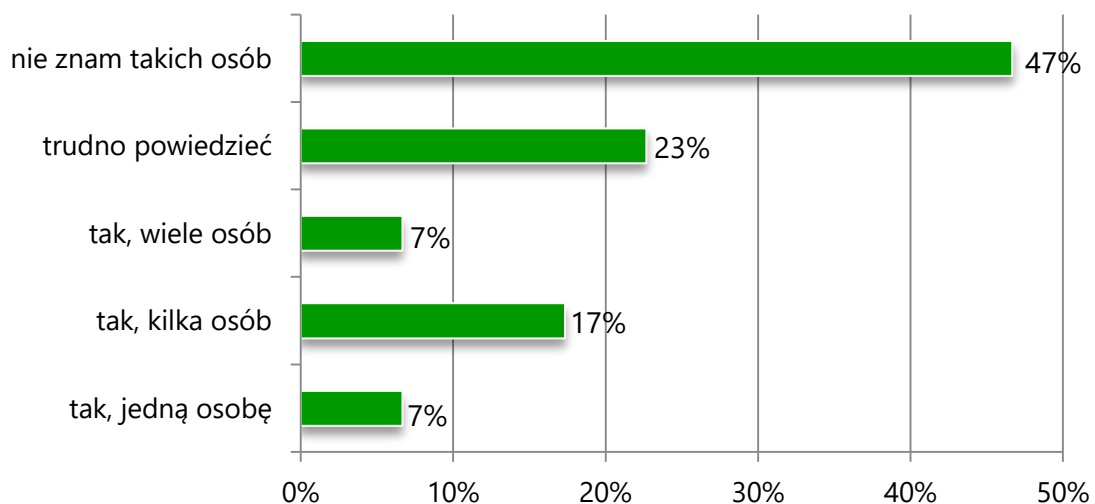
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (48%), 36% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 13% z wykształceniem zawodowym, 3% z wykształceniem podstawowym, natomiast żaden ankietowany nie zakończył edukacji na poziomie gimnazjum.

Wykres 10. Wykształcenie:

2. Problem przemocy

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzielił aż co trzeci badany (31%). Po 7% respondentów przyznało, że zna jedną taką osobę oraz wiele, z kolei 17% stwierdziło, że w ich otoczeniu jest kilka osób borykających się z tym problemem. 23% ankietowanych miało trudności z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres 11. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy zadeklarowali znajomość osoby doświadczającej przemocy.

23 osoby

Pytając o to kim jest osoba w otoczeniu respondentów, która doświadcza przemocy, najczęściej odpowiedzi padło na osobę dorosłą (18 osób, tj. 86%). Niepokojący jest jednak fakt, że 8 badanych wskazało na dziecko (38%), a 7 osób na osobę starszą (33%).

Tabela 8. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy w swoim domu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dzieckiem	38%	8
osobą dorosłą (18-60 lat)	86%	18
osobą starszą (powyżej 60 r.ż.)	33%	7

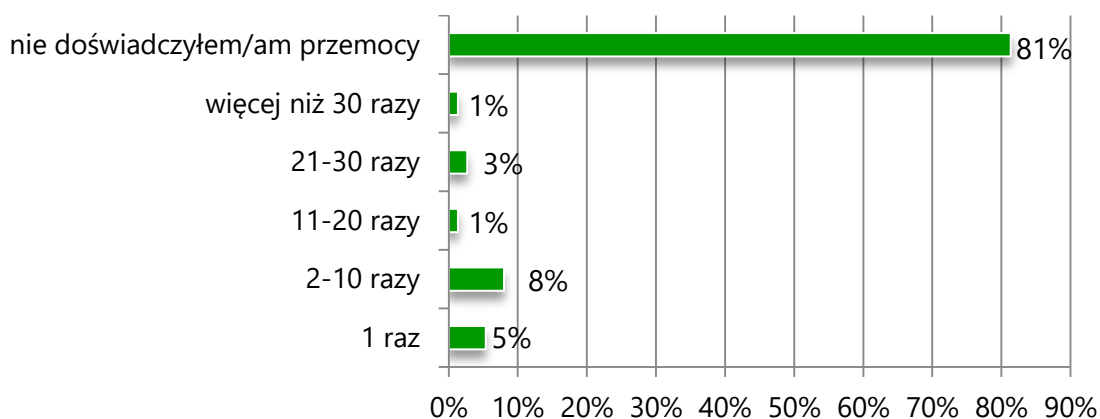
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

75 osób

Skala problemu przemocy w gminie Jedlina-Zdrój została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu. Z zebranych danych wynika, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, przemocy doznało 18% mieszkańców, wśród których 5% doświadczyło jej 1 raz, 8% – 2-10 razy, 3% – 21-30 razy, natomiast po 1% – 11-20 razy oraz więcej niż 30 razy.

Wykres 12. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy doświadczyli przemocy.

14 osób

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 6 badanych, tj. 46%. Przemocy fizycznej doświadczyło 5 ankietowanych (38%), mobbingu – 3 mieszkańców (23%), z kolei przemocy ekonomicznej i zaniedbania po 1 osobie (8%). 3 badanych nie potrafiło określić jakiego rodzaju przemocy doświadczyło, ze względu na brak wiedzy (23%).

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	46%	6
przemoc fizyczna	38%	5
mobbing	23%	3
nie wiem	23%	3
przemoc ekonomiczna	8%	1
zaniedbanie	8%	1
przemoc seksualna	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Spytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego wykazała, że najwięcej osób doznało przemocy ze strony kolegi/koleżanki z pracy (4 osoby, tj. 31%) oraz ze strony innych osób, wśród których wymieniono *dalszych współpracowników* (3 osoby, tj. 23%). Po 2 respondentów wskazało na tatę, partnera/partnerkę, pracodawcę oraz nieznaną osobę (po 15%). W dalszej kolejności pojedyncze wskazania padły na mamę, współmałżonka i rodzeństwo (po 8%).

Tabela 10. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kolega/koleżanka z pracy	31%	4
inne osoby	23%	3
tata	15%	2
partner/partnerka	15%	2
pracodawca	15%	2
nieznajomy/a	15%	2
mama	8%	1
mąż/zona	8%	1
rodzeństwo	8%	1
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

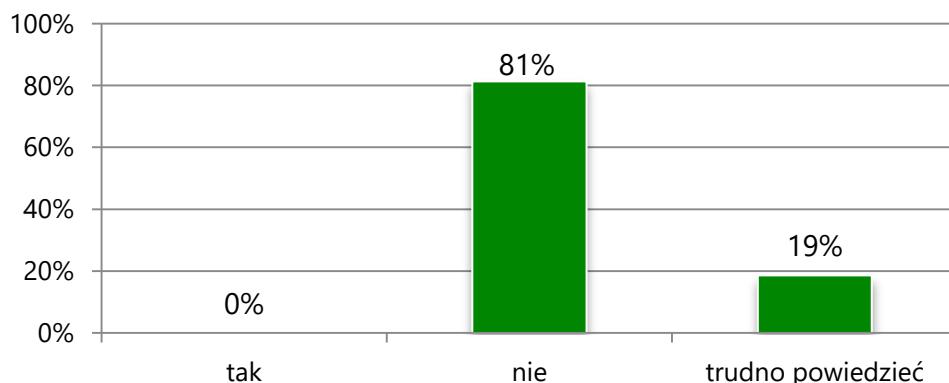
Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

75 osób

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród respondentów nie występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej, z kolei 19% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 81% mieszkańców.

Wykres 13. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

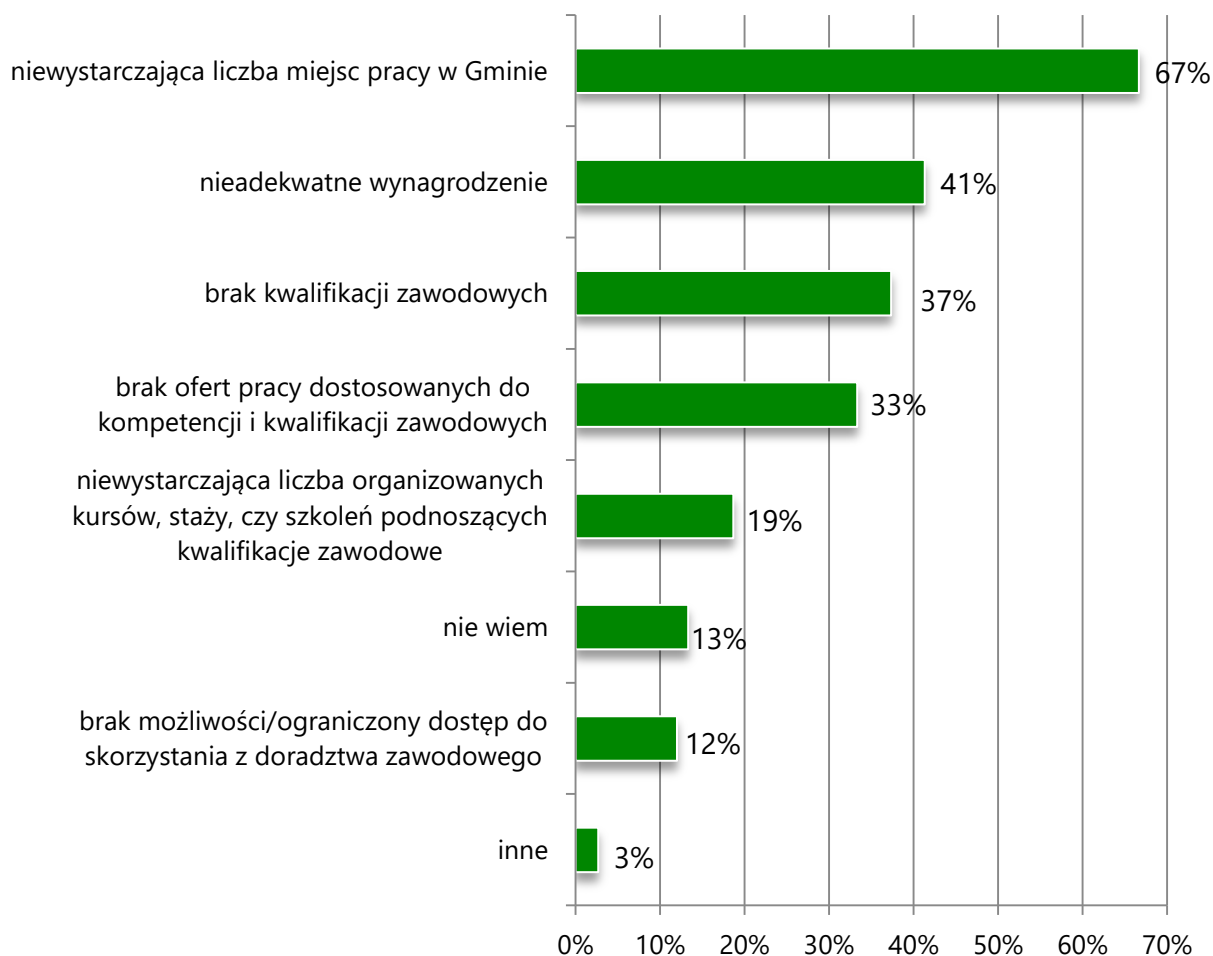

3. Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej, bo aż 67% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie. Na drugim miejscu znalazło się nieadekwatne wynagrodzenie (41%), z kolei na trzecim – brak kwalifikacji zawodowych (37%). W dalszej kolejności badani mieszkańcy wskazywali na: brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (33%), niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje (19%) oraz brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (12%). Część badanych przyznała, że nie posiada wiedzy na ten temat (13%), a 3% wskazało na inne trudności, wśród których wymieniono: *brak chęci do pracy i zbyt wysokie oczekiwania finansowe*.

Wykres 14. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?

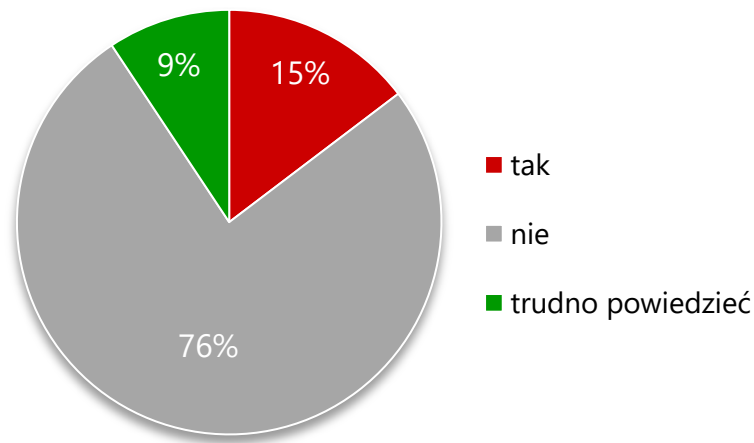

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

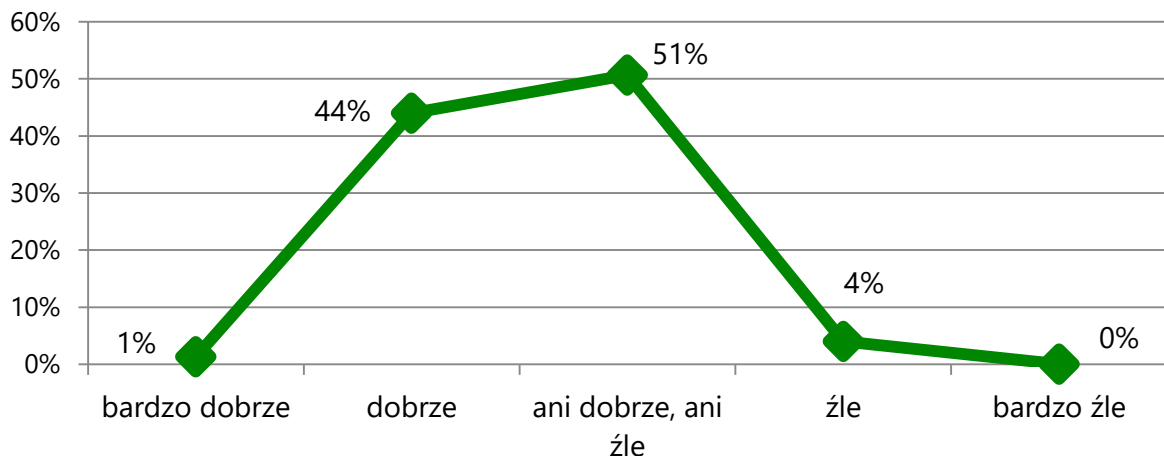
4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem problemu ubóstwa. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – 76% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 15% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku ubóstwa, z kolei 9% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

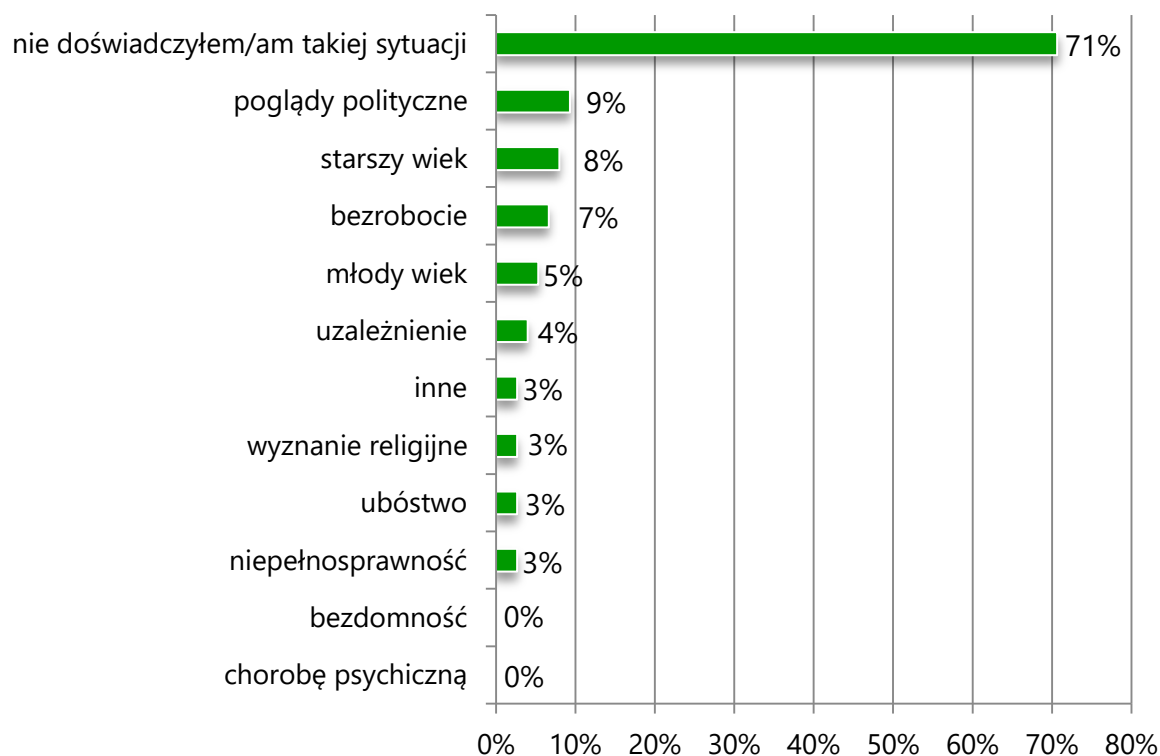
Wykres 15. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że 45% dorosłych mieszkańców Gminy jest z niej zadowolonych – 44% ocenia ją dobrze, a 1% – bardzo dobrze. Połowa respondentów określiła swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą, natomiast 4% ankietowanych ocenia ją jako złą. Żaden z nich nie wskazał na bardzo złą sytuację.

Wykres 16. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Z analizy materiału badawczego wynika, że 29% respondentów doświadczyło w ciągu ostatniego roku przed badaniem odrzucenia społecznego. Najwięcej osób doznało go ze względu na poglądy polityczne (9%) oraz starszy wiek (8%). 7% mieszkańców doświadczyło odrzucenia ze względu na bezrobocie, 5% z powodu młodego wieku, 4% ze względu na uzależnienie, z kolei po 3% odpowiedzi padło na wyznanie religijne, ubóstwo, niepełnosprawność i inne, bliżej nieokreślone powody.

Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na:

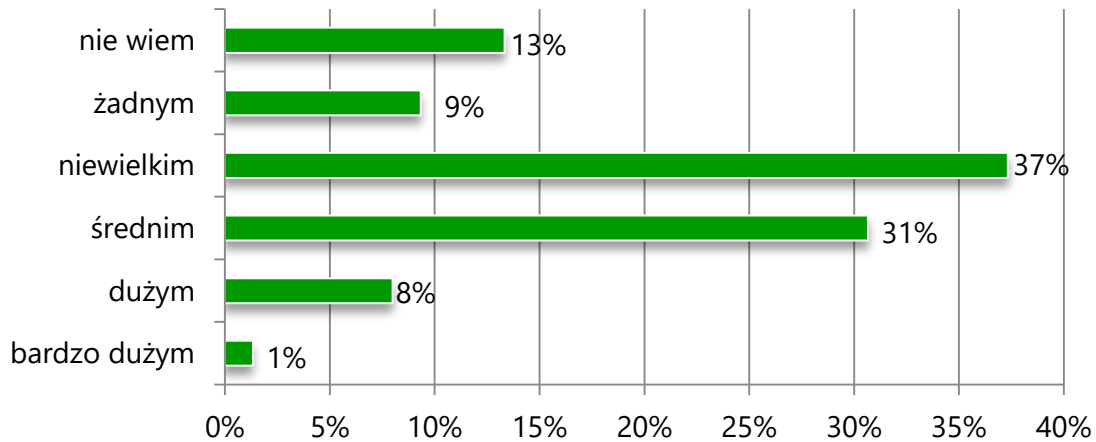
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

5. Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. 37% badanych uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, a 31% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu średnim. 8% ankietowanych twierdzi, że dużo miejsc w Gminie jest przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, 13% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, a 1% uważa, że infrastruktura techniczna Gminy jest przystosowana do osób z niepełnosprawnościami w bardzo dużym stopniu. 9% respondentów jest zdania, że infrastruktura nie jest w ogóle dostosowana do tej grupy osób.

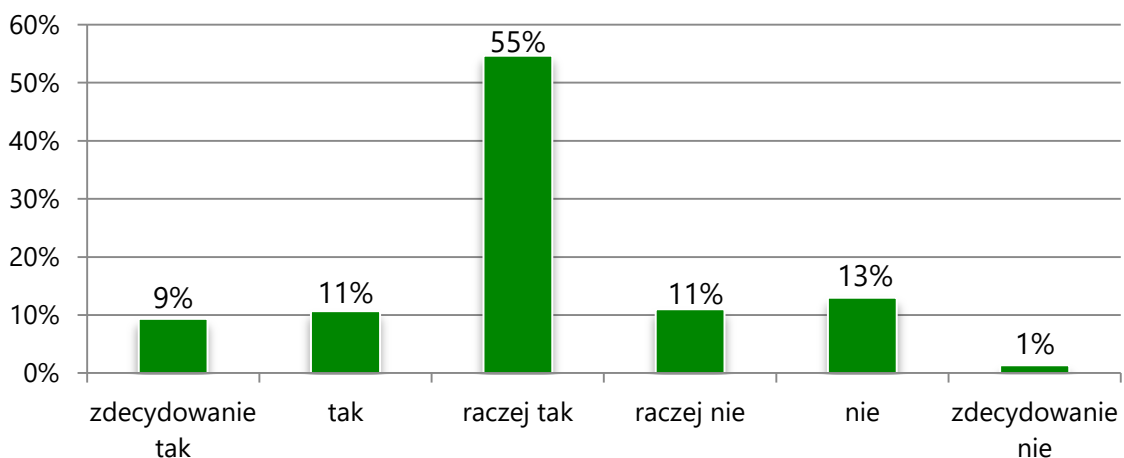

Wykres 18. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?

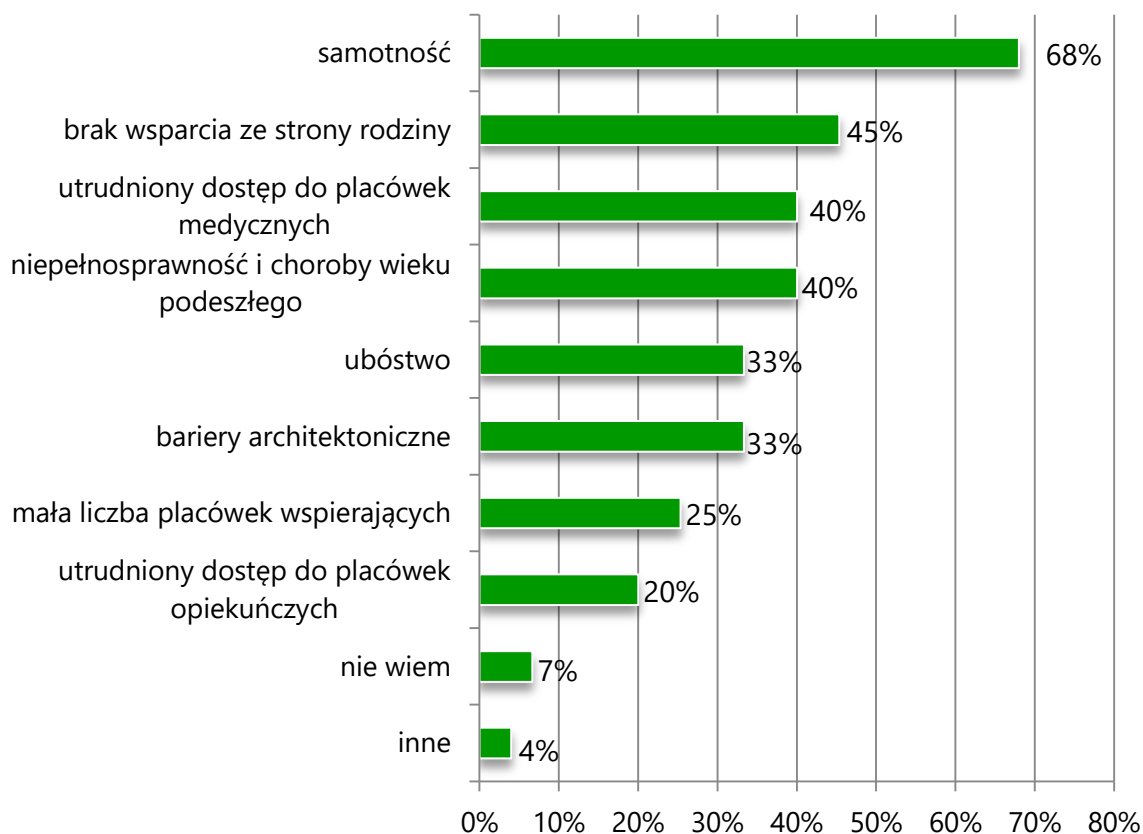
W dalszej kolejności mieszkańcy gminy Jedlina-Zdrój mieli ocenić, czy oferta pomocy osobom starszym, tj. opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze jest w Gminie odpowiednia. Ponad połowa badanych jest zdania, że oferowana pomoc osobom starszym jest raczej wystarczająca (55%), a 11% uważa, że raczej nie wystarcza. 9% twierdzi, że oferta pomocowa skierowana do najstarszych osób jest w pełni wystarczająca, natomiast aż 1% uważa, że zdecydowanie nie wystarcza. 11% respondentów wskazało na odpowiedź „tak”, natomiast 13% – „nie”.

Wykres 19. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie?

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy jest samotność – wskazało na nią 68% respondentów. Znaczna część odpowiedzi padła również na brak wsparcia ze strony rodziny (45%), utrudniony dostęp do placówek medycznych oraz niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (po 40%). Co trzeci badany mieszkaniec wskazał na ubóstwo i bariery architektoniczne (po 33%), co czwarty na małą liczbę placówek wspierających (25%), a co piąty na utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (20%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 7% respondentów, z kolei 4% wskazało na inne problemy, takie jak: *brak zainteresowania ze strony rodziny* oraz *porzucenie przez rodzinę, niewypełnianie ustawowego obowiązku*.

Wykres 20. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie?

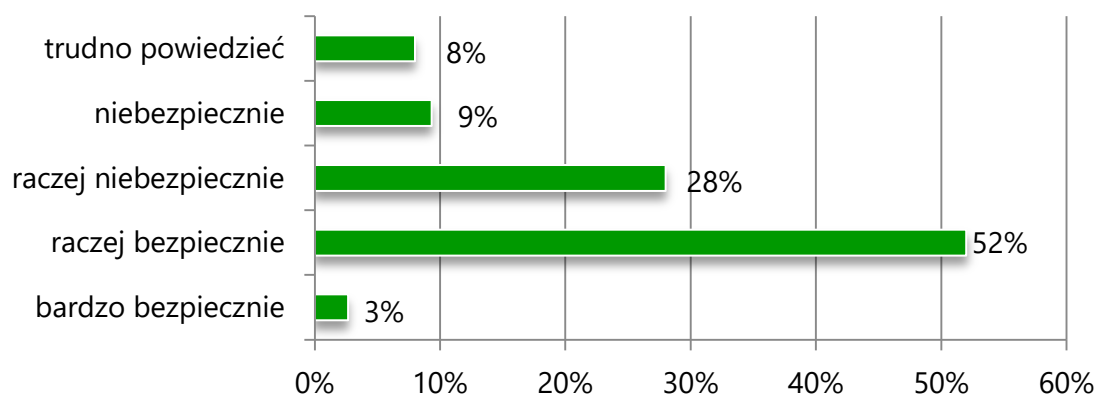
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

6. Bezpieczeństwo publiczne

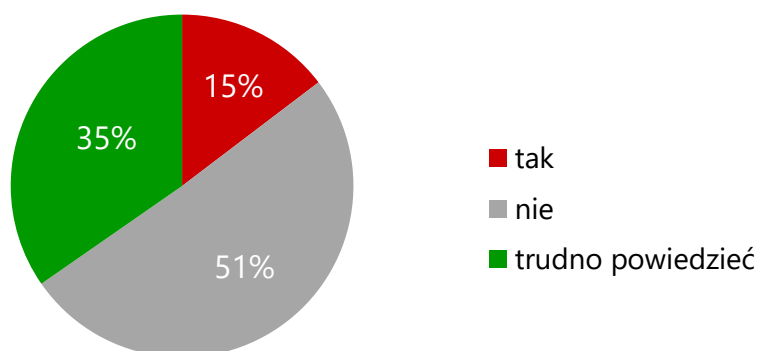
W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy mieli określić, czy czują się bezpiecznie spacerując po zmroku w swojej okolicy. Materiał badawczy pokazał, że większość osób czuje się raczej bezpiecznie (52%), natomiast 28% mieszkańców uważa, że po zmroku jest raczej niebezpiecznie. 3% ankietowanych odpowiedziało, że czuje się bardzo bezpiecznie, 9% uważa, że w ich okolicy jest niebezpiecznie, natomiast 8% miało trudność, aby odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 21. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku?

Ankietowani zostali również zapytani o to, czy często dochodzi do sytuacji, które wzbudzają ich niepokój i zagrażają bezpieczeństwu. 15% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, połowa badanych jest przeciwnego zdania (51%), z kolei 35% miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na ten temat.

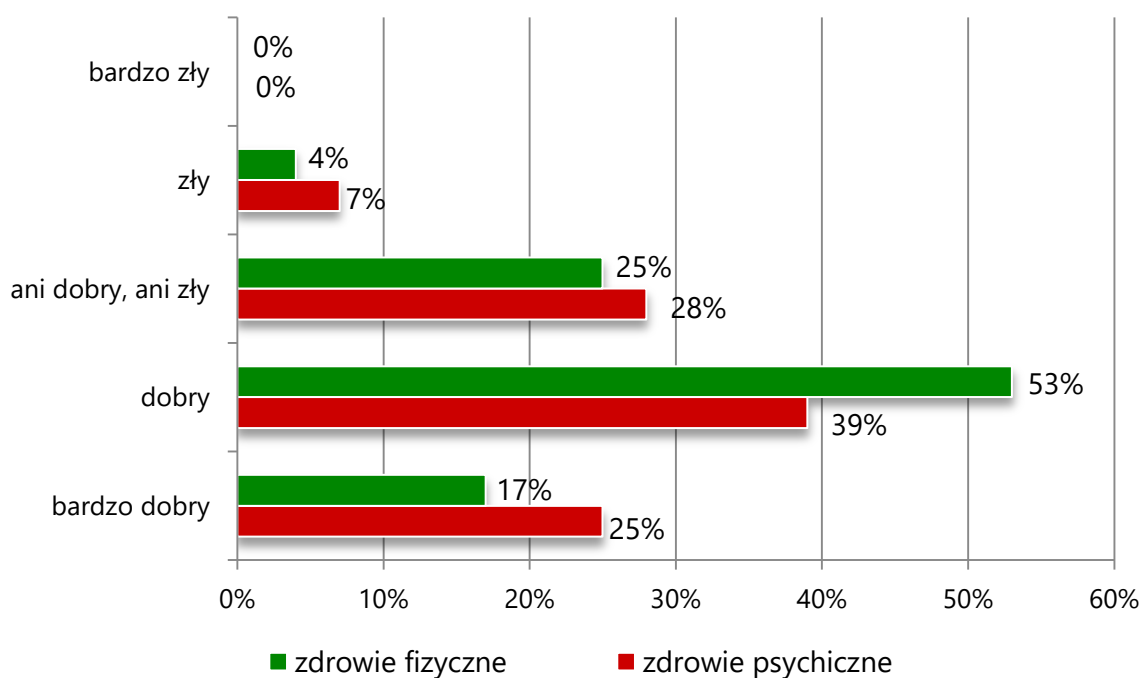
Wykres 22. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu?

7. Zdrowie

W pierwszej kolejności badani mieli ocenić swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego. Większość mieszkańców ocenia je jako dobre (53% – zdrowie fizyczne, 39% – zdrowie psychiczne) lub ani dobre, ani złe (25% – zdrowie fizyczne, 28% – zdrowie psychiczne). Źle swój stan ocenia 7% ankietowanych w przypadku zdrowia psychicznego oraz 4% w zakresie zdrowia fizycznego, natomiast żaden z badanych nie stwierdził, że jego zdrowie w obydwu wymiarach jest w bardzo złej kondycji. Co czwarty ankietowany deklaruje, że jego zdrowie psychiczne jest w bardzo dobrym stanie (25%), natomiast w przypadku zdrowia fizycznego jest to 17%.

Wykres 23. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego?

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy w okresie 2 tygodni utrzymywały się u nich wymienione stany. Z poniżej tabeli wynika, że:

- 56% doświadczyło obniżenia nastroju (42 osoby);
- 45% odczuwało lęk (34 osoby);
- 59% doświadczyło osłabienia koncentracji (44 osoby);
- 25% miało niską samoocenę (19 osób);
- 33% doznało zaburzeń snu (25 osób);

- 3% miało myśli samobójcze (2 osób);
- żaden badany nie podejmował się czynów samobójczych.

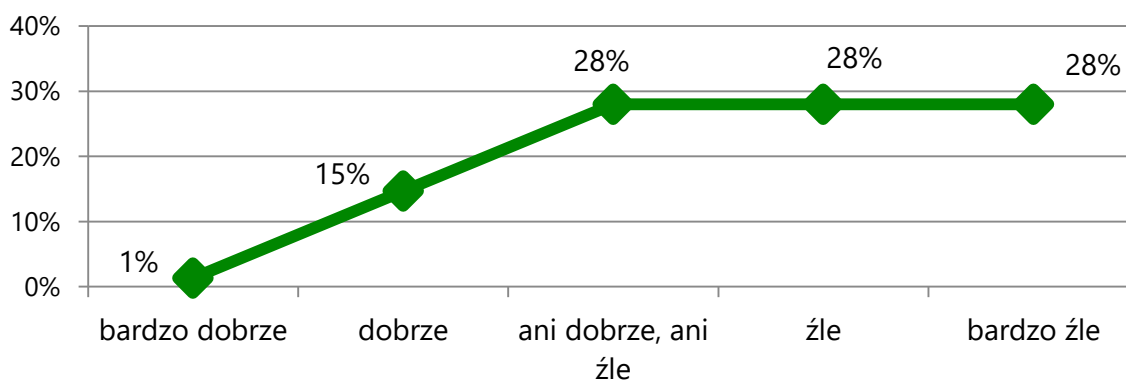
Tabela 11. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak:

Odpowiedź	TAK		NIE	
	% odp.	Liczba odp.	% odp.	Liczba odp.
Obniżenie nastroju	56%	42	44%	33
Poczucie lęku	45%	34	55%	41
Osłabienie koncentracji	59%	44	41%	31
Niska samoocena	25%	19	75%	56
Zaburzenia snu	33%	25	67%	50
Myśli samobójcze	3%	2	97%	73
Czyny samobójcze	0%	0	100%	75

8. Dostępność do opieki zdrowotnej

Analiza dostępności do opieki zdrowotnej na terenie gminy Jedlina-Zdrój, pokazuje, że tylko 16% dorosłych mieszkańców jest z niej zadowolonych – 15% ocenia ją dobrze, a 1% – bardzo dobrze. Równy po 28% respondentów określiło poziom dostępności do placówek opieki zdrowia w Gminie jako ani dobry, ani zły, zły oraz bardzo zły.

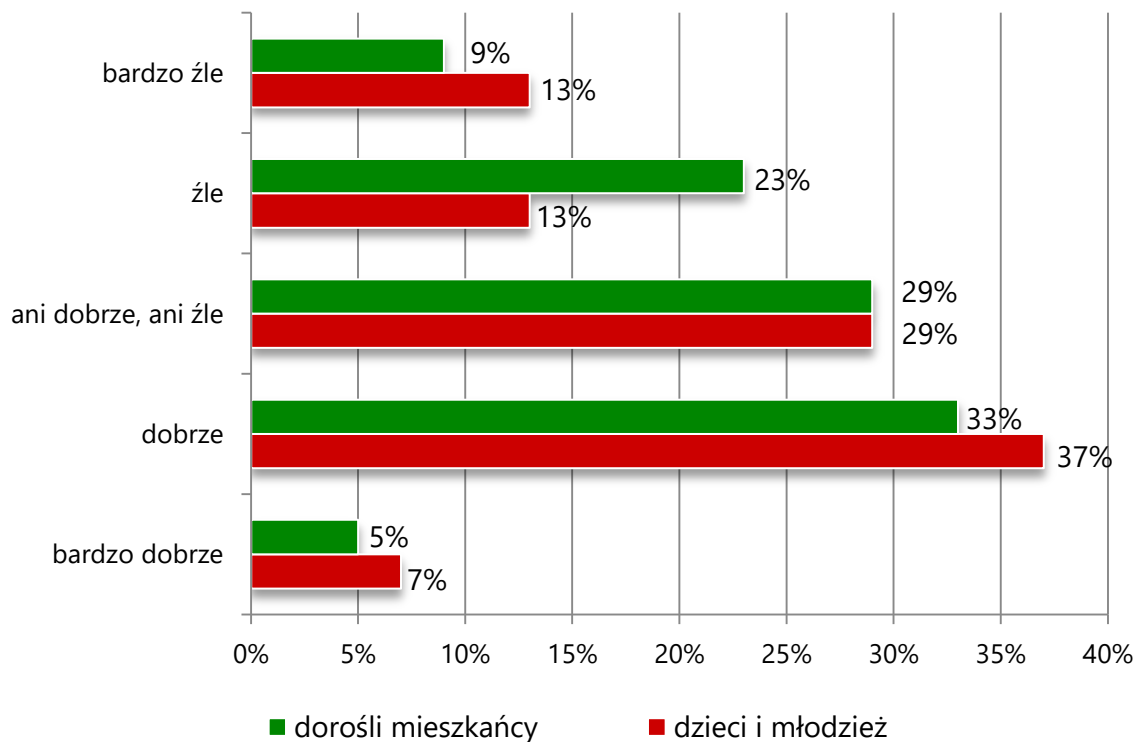
Wykres 24. Jak ocenia Pan/i dostęp do placówek ochrony zdrowia (w tym pomoc osobom uzależnionym oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi) na terenie Gminy?

9. Czas wolny

W ramach obszaru badania dotyczącego czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, zadano pytanie dotyczące poziomu ich organizacji i zagospodarowania. Bardzo dobrze oraz dobrze działania Gminy w tym zakresie oceniło 44% respondentów w przypadku dzieci i młodzieży oraz 38% w zakresie dorosłych mieszkańców. Po 29% badanych ma mieszany stosunek w obydwu kwestiach, z kolei źle i bardzo źle zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży opiniuje 26% ankietowanych osób, a w przypadku dorosłych mieszkańców – aż 32%.

Wykres 25. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych mieszkańców?

IV. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹³.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,

¹³ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

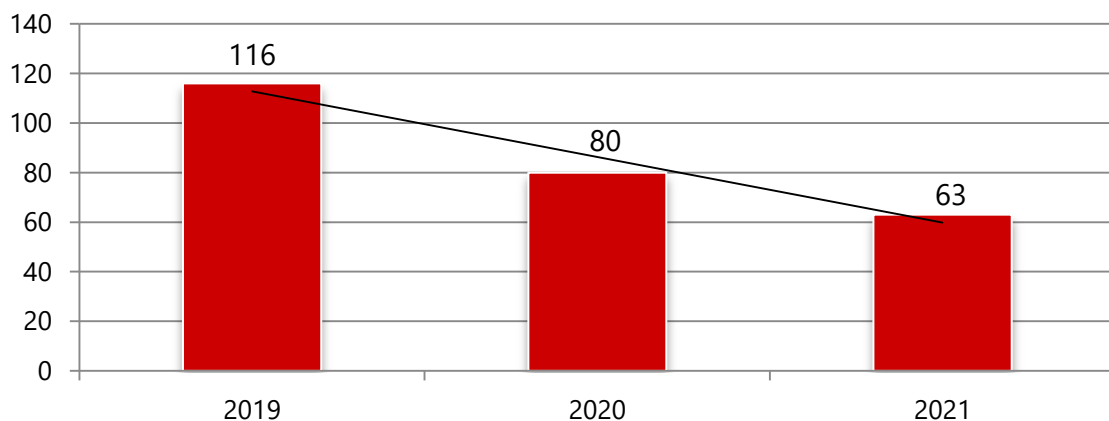

6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystały średnio 63 rodziny, czyli o 21% rodzin mniej niż w roku 2020 oraz o 46% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem liczby urodzeń na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 26. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od 2021 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Usług Społecznych (ZUS), jednakże do maja 2022 roku ustawę o świadczeniu wychowawczym, tzw. 500+ realizują Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne 10 lat będą wygaszały postępowania w tym zakresie. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i świadczeń w latach 2019-2021 prezentuje poniższa tabela. W 2019 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało 426 rodzin na łączną kwotę 3 150 241,00 zł, w 2020 roku – 436 rodzin, a wydatkowano na to 4 126 087,00 zł, natomiast w 2021 roku przeznaczono na ten cel 4 143 913,63 zł, przekazaną 680 dzieciom z terenu Gminy. W latach 2019-2021 nastąpił wzrost liczby świadczeniobiorców oraz przeznaczana na ten cel kwota pieniężna.

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba rodzin	426	436	680 ¹⁴
kwota świadczeń (w złotych)	3 150 241,00	4 126 087,00	4 143 913,63

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład

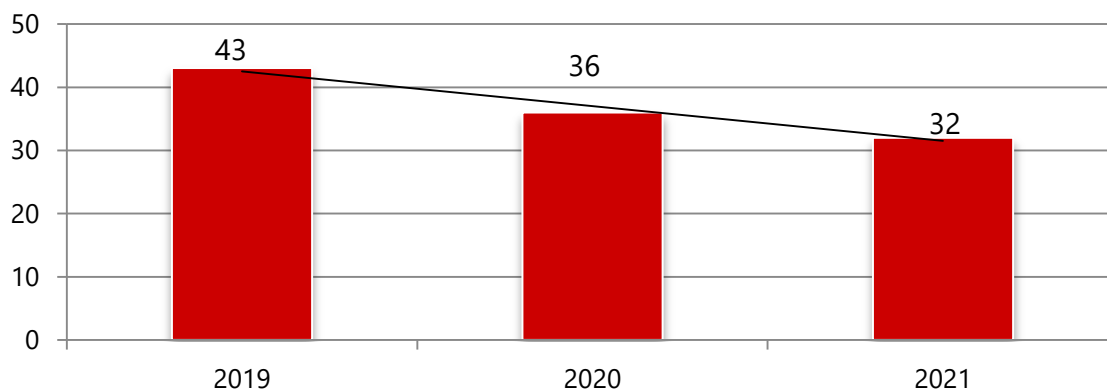
¹⁴ Dane dotyczące świadczeniobiorców 500+ w 2021 roku, dotyczą liczby dzieci w rodzinach.

Ubezpieczeń Społecznych, a wypłacono wówczas świadczenia 453 uprawnionym, na kwotę 135 900,00 zł.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2021 były to 32 osoby, w 2020 roku – 36 osób, z kolei w 2019 roku – 43. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

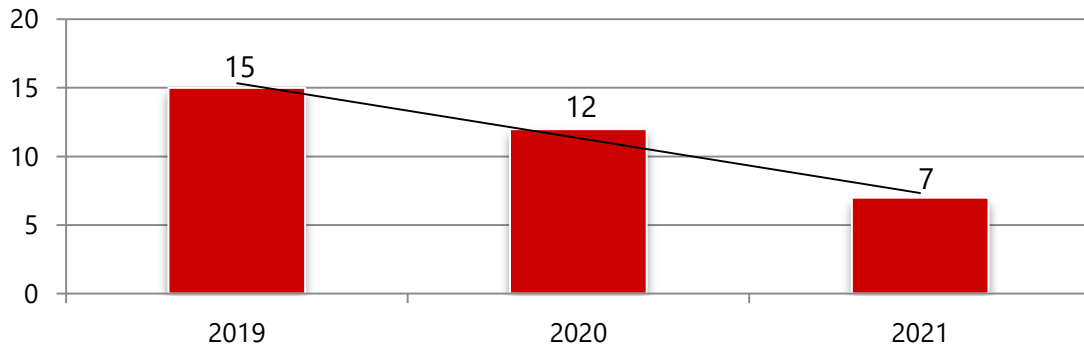
Wykres 27. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała systematycznemu spadkowi – od 2019 roku zmalała o 53%. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku znajdowały się 3 rodziny niepełne oraz 3 rodziny wielodzietne.

Wykres 28. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021

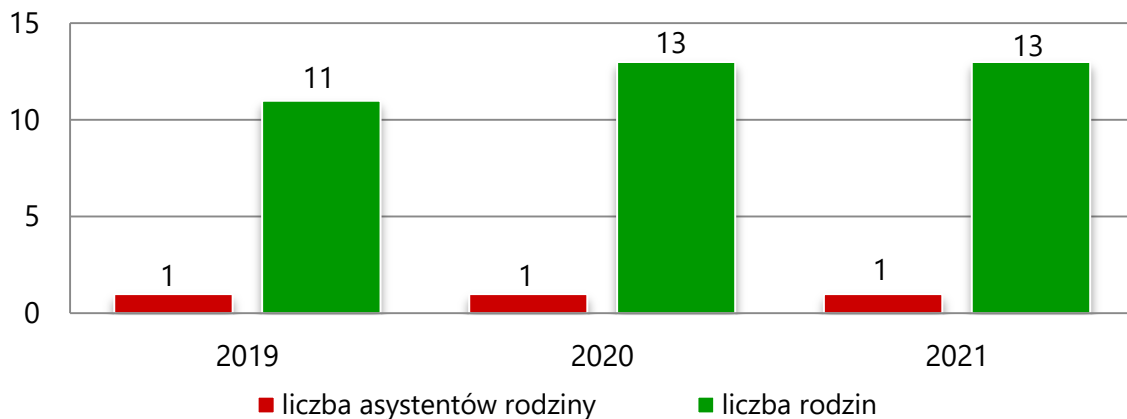
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 13 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Od 2019 roku zauważalny jest nieznaczny wzrost w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 29. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W roku 2021 w gminie Jedlina-Zdrój nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W przypadku liczby dzieci z terenu gminy Jedlina-Zdrój umieszczanych w pieczy zastępczej, zauważalny jest nieznaczny, ale regularny wzrost na przestrzeni lat 2019-2021. W 2021 roku łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wyniosła 12. Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 122 435 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała systematycznemu wzrostowi.

Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba dzieci	10	11	12
kwota odpłatności (w złotych)	47 290,00	89 219,00	122 435

Źródło: dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

Gmina udziela dzieciom **pomocy w formie stypendiów, zasiłków i wyprawek szkolnych**. W 2021 roku stypendia przyznano 20 uczniom, natomiast nie wpłynął wówczas żaden wniosek o udzielenie pomocy w postaci wyprawki szkolnej.

Na terenie gminy Jedlina-Zdrój prowadzone są szerokie działania w zakresie **promowania wartości rodzinnych oraz integracji rodzin ze społeczności lokalnej**. W 2021 roku zorganizowano m.in. wspólne spotkania mieszkańców Gminy, a także współorganizowano kampanie promocyjne na rzecz umacniania wartości rodziny.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży poza Zespołem Szkolno-Przedszkolnym im. J. Korczaka w Jedlinie-Zdroju, zajmują się również Centrum Kultury wraz z Miejską Biblioteką Publiczną.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo),
- brak funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Gminy,
- rosnąca liczba dzieci z terenu Gminy, umieszczonych w pieczy zastępczej, a także wzrost odpłatności za ich pobyt,
- brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Gminie,
- wysoka liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w porównaniu do liczby asystentów.

2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

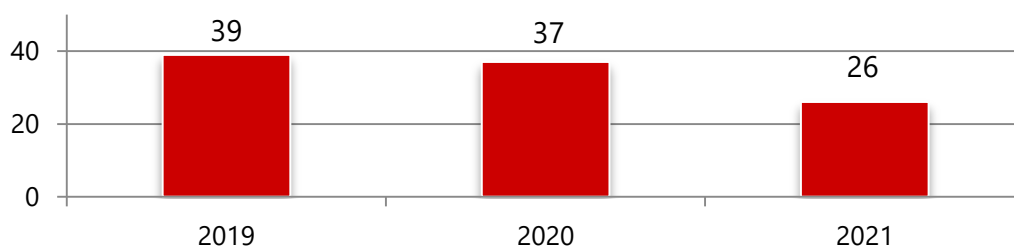
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Niepełnosprawność w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 26. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała systematycznemu spadkowi, który w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku kształtował się na poziomie 33%.

Wykres 30. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku przyznano 248 świadczeń na łączną kwotę 46 993,00 zł, w 2020 roku liczba świadczeń wyniosła 233 na kwotę 50 291,00 zł, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 201 świadczeń na kwotę 43 384,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa spadkowi, z kolei przeznaczana na ten cel kwota wahała się.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	248	233	201
kwota świadczeń (zł)	46 993,00	50 291,00	43 384,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2019 roku ulegała spadkowi. W 2019 roku przyznano 1 331 świadczeń, w 2020 roku – 1 257, natomiast w 2021 roku – 1 202. Kwota przeznaczana na ten cel ulegała wahaniom.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	1 331	1 257	1 202
kwota świadczeń (zł)	252 526,00	269 800,00	259 440,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2019 roku przyznano 357 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2020 roku – 344, natomiast w 2021 roku – 312 świadczeń. W ostatnich trzech latach obserwowany jest regularny spadek w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, natomiast przeznaczana na ten cel kwota pieniężna ulegała wahaniom.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	357	344	312
kwota świadczeń (zł)	67 633,00	74 249,00	67 342,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2021 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 46 świadczeń, a więc o 12% mniej niż w roku ubiegłym oraz o 21% mniej niż w roku 2019. Na przestrzeni ostatnich lat kwota przyznanych świadczeń również ulegała zmniejszeniu.

Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	58	52	46
kwota świadczeń (zł)	35 547,00	32 240,00	28 520,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W ramach opieki wychnieniowej dla nieformalnych opiekunów osób z niepełnosprawnością, a także udzielania wsparcia osobom niesamodzielnym, gmina Jedlina-Zdrój bierze udział w **programie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”**. W 2021 roku tego rodzaju pomocą objęto 3 osoby.

Od 2020 roku na terenie gminy Jedlina-Zdrój, w porozumieniu z fundacją Merkury realizowany jest projekt **„Kompleksowe Usługi Opiekuńcze i Aktywizujące**

dla osób niesamodzielnych w gminie Jedlina-Zdrój". W 2021 roku liczba osób biorących udział w projekcie wyniosła 15.

W Gminie systematycznie rozwijane są formy specjalistycznego wsparcia dla rodzin, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami. W zakres tych działań wchodzi:

- o umożliwienie rehabilitacji w warunkach domowych;
- o zapewnienie specjalistycznego poradnictwa w sytuacji kryzysowej czy załamań psychicznych (depresja, zwątpienie, samotność);
- o umożliwienie uczestnictwa zarówno w Klubie Seniora (niezależnie od wieku), jak i w KIS, utworzonych przy Centrum Usług Socjalnych.

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia¹⁵.

¹⁵ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- o niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy OPS na terenie Gminy,
- o trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- o niski stopień dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zdaniem mieszkańców Gminy biorących udział w badaniach ankietowych.

3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁶.

¹⁶ www.psychiatriapolska.pl

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), niepełnosprawnych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. Na przestrzeni lat 2019-2021 żaden mieszkaniec gminy Jedlina-Zdrój nie korzystał ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznym.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- o zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,

- o nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19,
- o występowanie wśród części mieszkańców objawów świadczących o zaburzeniu równowagi zdrowia psychicznego.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁷.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych*.

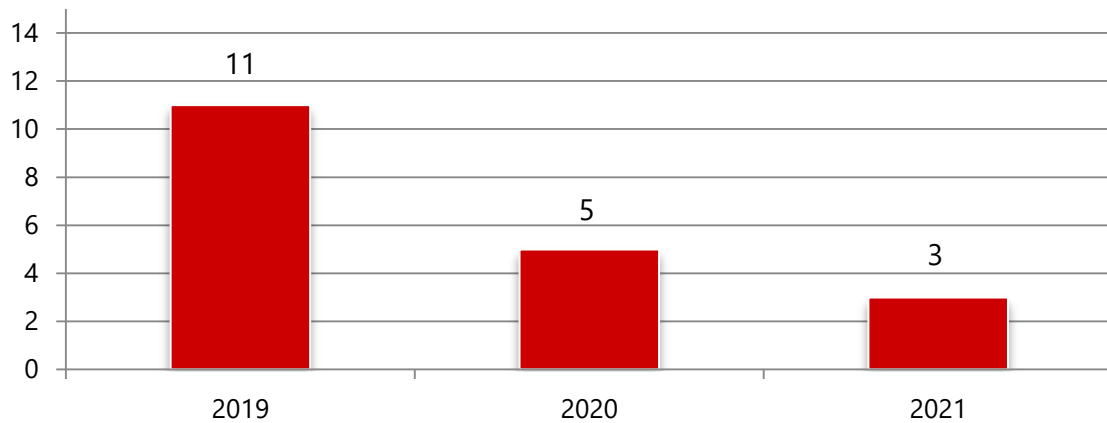
W 2021 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 3 rodziny. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na siódmym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała systematycznemu

¹⁷ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

spadkowi. Na przestrzeni ostatnich lat żadna z rodzin na terenie Gminy nie korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

Wykres 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 5 członków. W 2021 roku przeprowadzili oni rozmowy z 40 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 4 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 6 osób, jednakże nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnej osoby. Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalne są wahania w zakresie liczby osób uzależnionych, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy, jednakże kształtowała się ona w tym okresie na stosunkowo wysokim poziomie. Liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wzrosła względem 2019 roku i w latach 2020-2021 utrzymywała się na stałym poziomie. W przypadku liczby członków rodzin osób uzależnionych, z którymi prowadzono rozmowy dostrzegalny jest gwałtowny spadek w 2020 roku, którego wartość nie

uległa zmianie w 2021 roku, z kolei liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła wartość 0. Dane dotyczące działań MKRPA w Jedlinie-Zdroju w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	60	38	40
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	83	4	4
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	2	6	6
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	6	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy funkcjonował **Punkt Konsultacyjny**, który był czynny średnio 20 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W 2021 roku w Punkcie udzielono 600 porad 240 osobom z problemem alkoholowym oraz 710 porad 200 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Na tej podstawie można stwierdzić, że w Gminie istnieje zapotrzebowanie na działalność tego rodzaju podmiotu.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA),

finansowana ze środków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

MKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W latach 2019-2021 w Gminie nie realizowano programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN, czego powodem mogły być częściowo obostrzenia sanitarne związane z trwaniem pandemii koronawirusa. W 2021 roku prowadzono natomiast inne działania profilaktyczne, wychodzące poza katalog rekomendacji, tj.:

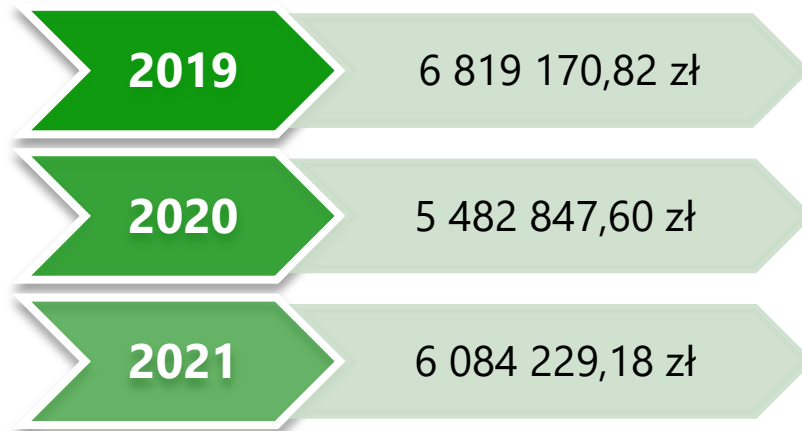
- o programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 530 uczniów oraz 455 rodziców;
- o programy z obszaru profilaktyki selektywnej dla młodzieży z grup ryzyka, którymi objętych zostało 54 uczniów.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wśród uczniów prowadzone były również nieustrukturyzowane programy profilaktyczne, w postaci jednorazowych prelekcji i pogadarek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, konkursów oraz imprez sportowych.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój. W roku 2021 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 6 084 229,18 zł, w tym 3 123 614,40 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 508 113,08 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 2 452 501,70 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 roku w stosunku 2019 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zmniejszeniu o 11%, z kolei względem poprzedniego wzrosła o 11%.

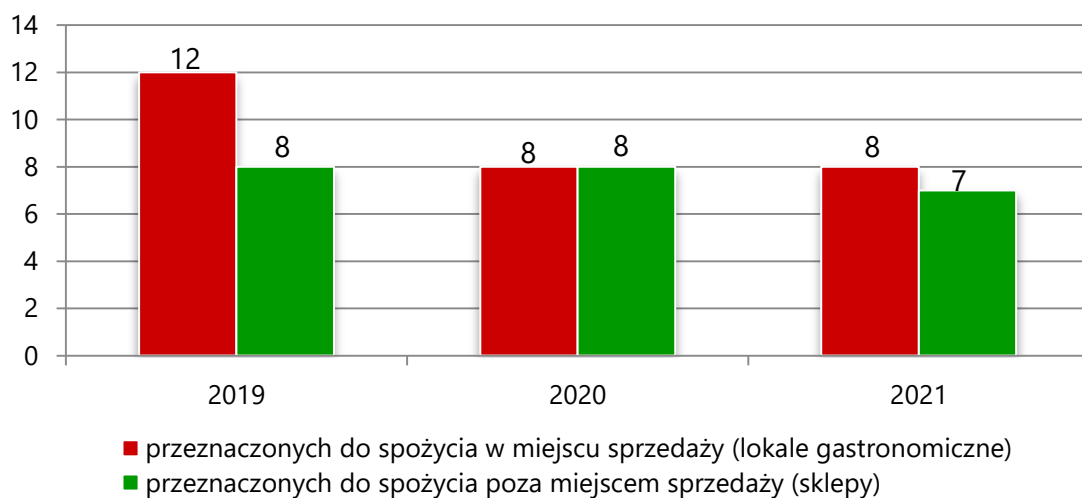
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Jedlina-Zdrój alkoholu w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy Jedlina-Zdrój znajdowało się łącznie 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 7 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 8 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2019 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu spadła o 4 lokale gastronomiczne, z kolei liczba sklepów o 1 punkt.

Wykres 32. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021

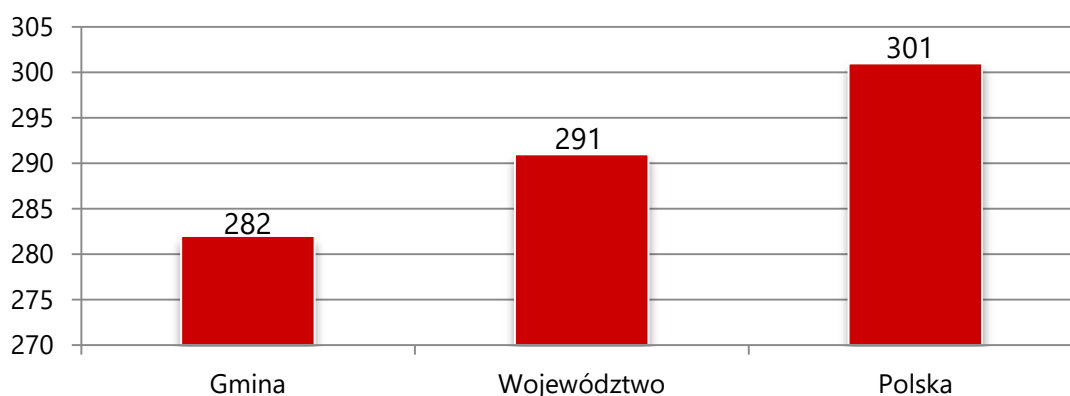

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój, w porównaniu do województwa dolnośląskiego oraz do całej Polski. W 2021 roku na terenie Gminy liczba ta wyniosła 293 osoby na 1 punkt sprzedaży alkoholu. Ze względu na dostępność danych, porównanie na poziomie województwa i kraju przedstawiono na podstawie 2020 roku. Jak wynika z poniższego wykresu, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest mniejsza niż ma to miejsce w województwie dolnośląskim i całej Polsce, co świadczy o konieczności zredefiniowania prawa miejscowego w zakresie polityki antyalkoholowej na terenie Gminy.

Wykres 33. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój, w województwie dolnośląskim i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jako konsekwencji pandemii COVID-19,
- brak grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych i ich rodzin,
- ograniczona działalność profilaktyczna, spowodowana w dużej mierze sytuacją pandemiczną,
- nierealizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych,
- niekorzystna sytuacja na terenie Gminy, pod kątem liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, względem województwa i całego kraju.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

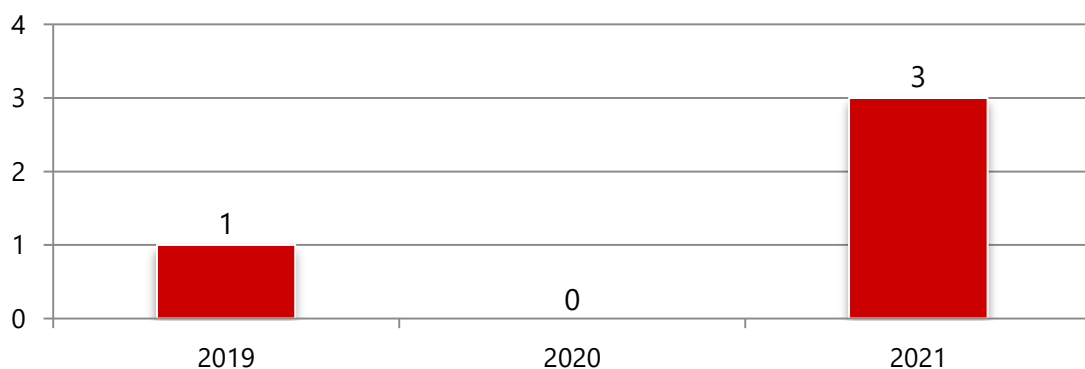

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Jedlina-Zdrój zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*.

W 2021 roku w gminie Jedlina-Zdrój ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 3 rodziny. Liczba rodzin na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się na względnie niskim poziomie, jednakże w 2021 roku wzrosła.

Wykres 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

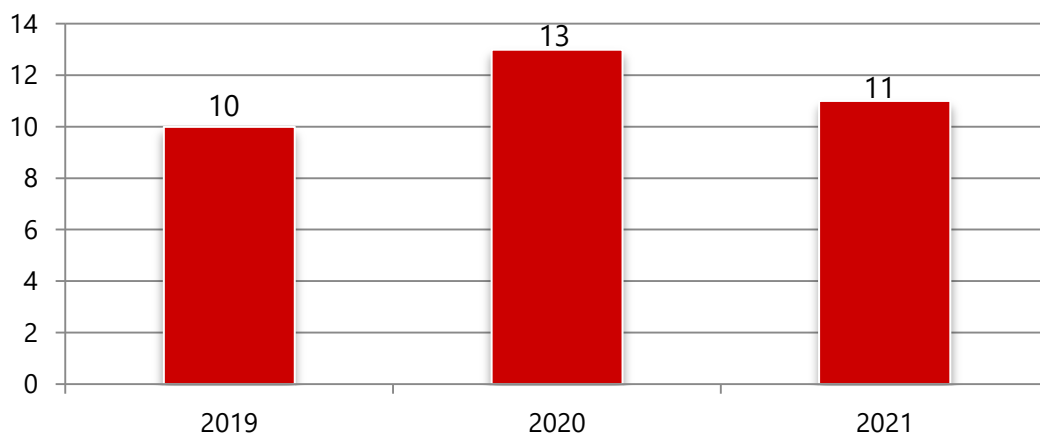

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2021 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 11, czyli o 2 mniej niż w roku 2020 i o 1 więcej niż w 2019 roku. W 2021 powołano ponadto 49 grup roboczych. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 35. Dane statystyczne dotyczące liczby posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021

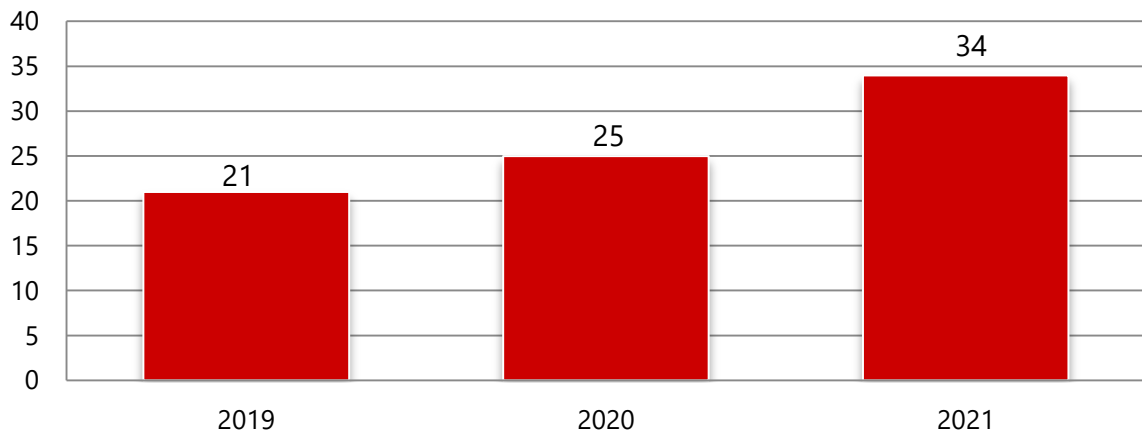

Źródło: dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ulegała zwiększeniu – w 2019 roku było to 21 rodzin, w 2020 roku – 25, natomiast w 2021 roku – 34. Oznacza to wzrost w stosunku do ubiegłego roku o 36%, a w porównaniu do 2019 roku – o 62%. Dane te obrazuje wykres nr 37.

Wykres 36. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

Źródło: dokumenty wewnętrzne gminy Jedlina-Zdrój

Gmina Jedlina-Zdrój w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzi również **działania o charakterze profilaktycznym** dla dzieci i młodzieży, jak i skierowane do dorosłych mieszkańców. W 2021 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju zrealizował 3 kampanie edukacyjne na rzecz przeciwdziałania problemowi przemocy domowej, z kolei 1 kampania została przeprowadzona przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju.

Ponadto, w 2021 roku zorganizowano program profilaktyczny uwrażliwiający dzieci i młodzież szkolną na problem przemocy. Wzięło w nim wówczas udział 294 uczniów w oddziałach szkoły podstawowej oraz 73 wychowanków oddziałów przedszkolnych.

W zakresie wsparcia i terapii osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w 2021 roku udzielono wsparcia:

- 137 osobom przez terapeutę w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy OPS w Jedlinie- Zdroju;
- 199 osobom przez członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 2 uczniom z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jedlinie-Zdroju przez pedagoga i psychologa szkolnego.

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej, a także nasilenie dotychczasowej przemocy w rodzinie. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywają częściej pod jednym dachem z oprawcą, mają utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu przemocy domowej,
- stosunkowo wysoka liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” odnotowanych w ostatnich latach oraz jej wzrost,
- funkcjonowanie osób w otoczeniu co trzeciego badanego, które doświadczają przemocy w rodzinie,
- deklaracja doświadczenia przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem przez blisko co piątego badanego mieszkańca Gminy,
- możliwość wystąpienia przemocy domowej w rodzinach z problemem uzależnień,
- ryzyko funkcjonowania w społeczeństwie zmywy milczenia, powodującej ukrywanie aktów przemocy domowej w społeczności lokalnej,
- brak wiedzy na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci, deklarowany przez niemal co piątego badanego mieszkańca Gminy.

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

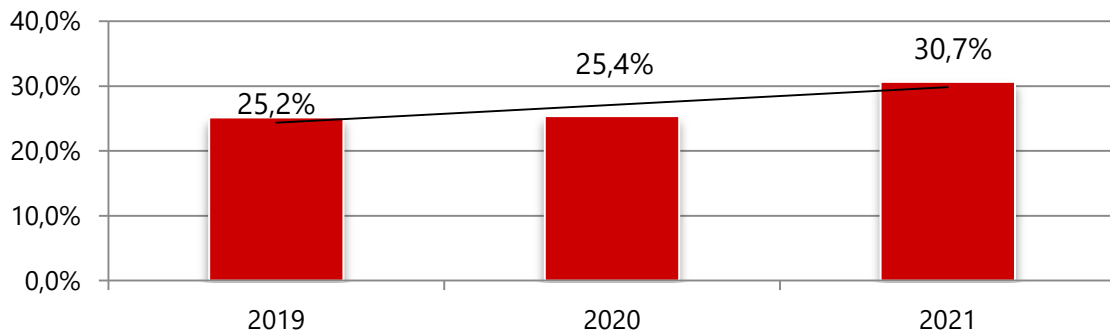
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Jedlina-Zdrój odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2021 roku wyniósł 30,7%, co oznacza wzrost w stosunku do 2019 roku o 5,5 pp. Na przestrzeni lat 2019-2021 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy ulegał systematycznemu zwiększeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

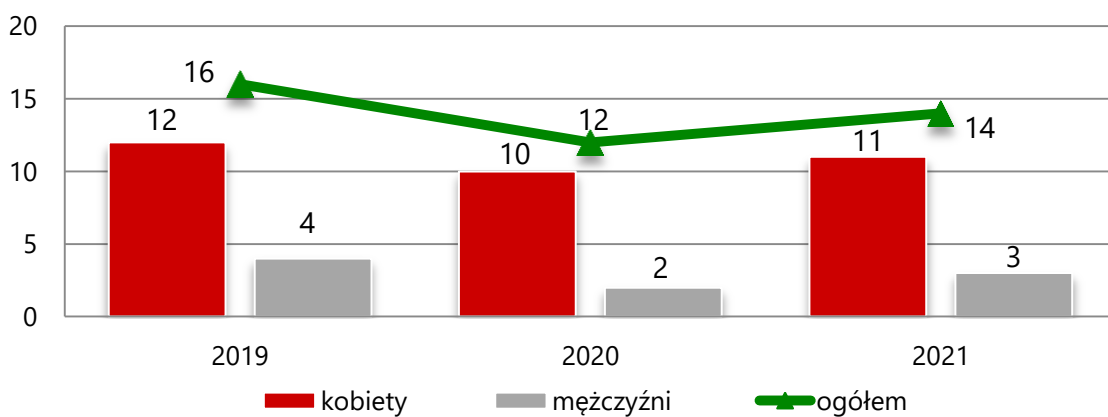
Wykres 37. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/> oraz wewnętrzne dokumenty gminy Jedlina-Zdrój

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2021 roku 14. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 11 osób, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 3. W stosunku do 2019 roku dostrzec można nieznaczne wahania w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 38. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021

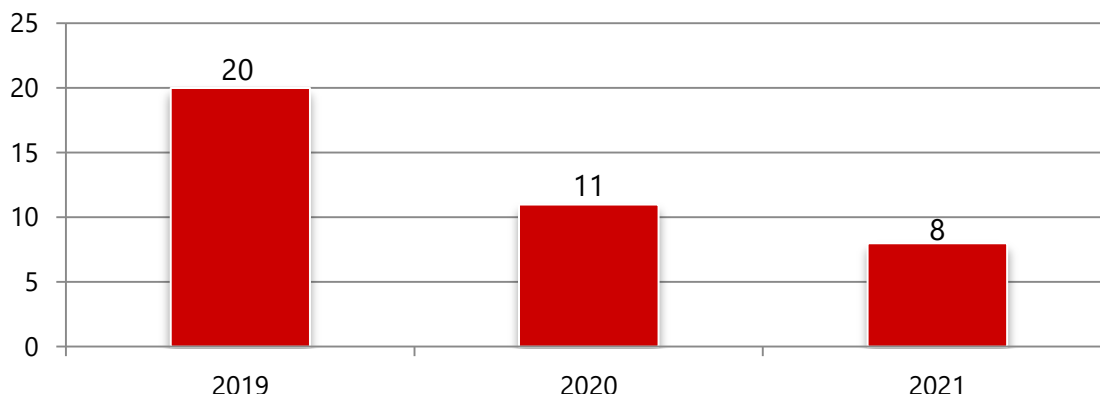

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2021 roku z tego rodzaju usług skorzystało 8 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających ze wsparcia w tym zakresie ulegała systematycznemu spadkowi – w 2021 roku w stosunku do 2019 roku zmalała o 60%.

Wykres 39. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W latach 2019-2021 roku z zasiłku pielęgnacyjnego nie skorzystał żaden mieszkaniec po 75 roku życia, zamieszkujący gminę Jedlina-Zdrój.

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W latach 2019-2021 liczba mieszkańców Gminy, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina, ulegała wahaniom. W 2019 było to 12 osób, w 2020 roku – 9 osób, z kolei w 2021 roku – 11 mieszkańców. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń na przestrzeni ostatnich lat również wahała się.

Tabela 19. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób	12	9	11
kwota świadczeń (w złotych)	338 007	291 903	404 704

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój są działające w ramach Centrum Usług Socjalnych 2 kluby seniora:

- o **Klub Seniora „Arnika”;**
- o **Klub Seniora „Nadal Młodzi”.**

W działaniach Klubu Seniora „Arnika” w 2021 roku uczestniczyło 15 członków. Klub organizuje m.in. zajęcia ruchowe i relaksacyjne z muzyką, zajęcia wspomagające pamięć i funkcje poznawcze, terapię zajęciową, doradztwo zawodowe oraz zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe, zajęcia z animatorkami, plastyczne oraz rozwijające, prowadzące wspólnie z wolontariuszami. W ramach działalności Klubu realizuje się również różnego rodzaju gry, wyjścia i wycieczki, inicjatywy, a także wydarzenia. Ważnym aspektem funkcjonowania placówki jest również rozwinięty wolontariat oraz angażowanie się seniorów w kampanie społeczne.

Klub Seniora „Nadal Młodzi” prowadzi działalność w postaci nieformalnej grupy samopomocowej i skupia około 75 osób z terenu gminy Jedlina-Zdrój. Powstał on oddolnie z inicjatywy seniorów, którzy spotykają się w siedzibie CUS i organizują różnego rodzaju wydarzenia.

W zakresie wsparcia zdrowia najstarszych mieszkańców Gminy, na jej terenie działa **Samoobsługowy Punkt Diagnostyczny**, dzięki któremu seniorzy mają możliwość cyklicznego pomiaru parametrów życiowych z wykorzystaniem stacji diagnostycznej.

W gminie Jedlina-Zdrój w 2021 roku realizowany był również program **„Wspieraj Seniora”**, który oferował wsparcie osobom starszych w czasie trwania

pandemii. Pomoc polegała przede wszystkim na robieniu zakupów oraz załatwianiu spraw urzędowych. Poza pracownikami jednostki pomocy społecznej, w akcji brali udział także wolontariusze.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- o stale rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- o zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- o wzrost kwoty odpłatności za osoby kierowane przez Gminę do DPS,
- o ograniczona oferta pomocowa skierowana do seniorów, zdaniem części mieszkańców,
- o samotność oraz brak wsparcia ze strony rodziny jako najważniejsze problemy osób starszych i osób z niepełnosprawnościami zdaniem ankietowanych mieszkańców Gminy.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

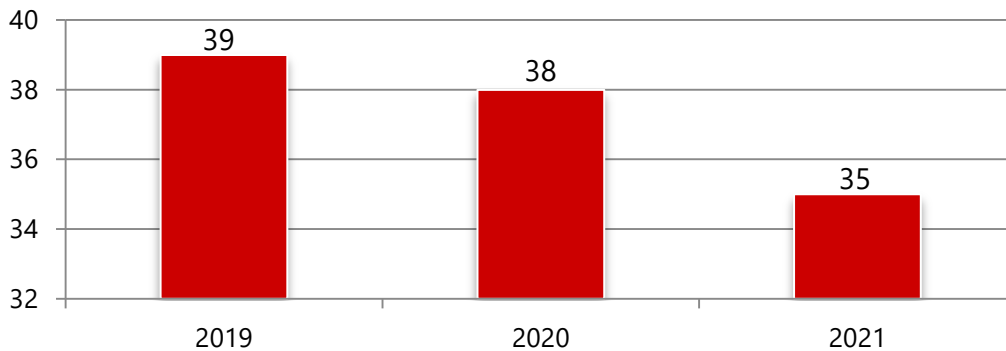
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

Bezrobocie w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. W 2021 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 35, co oznacza, że w stosunku do 2019 roku spadła o 10%.

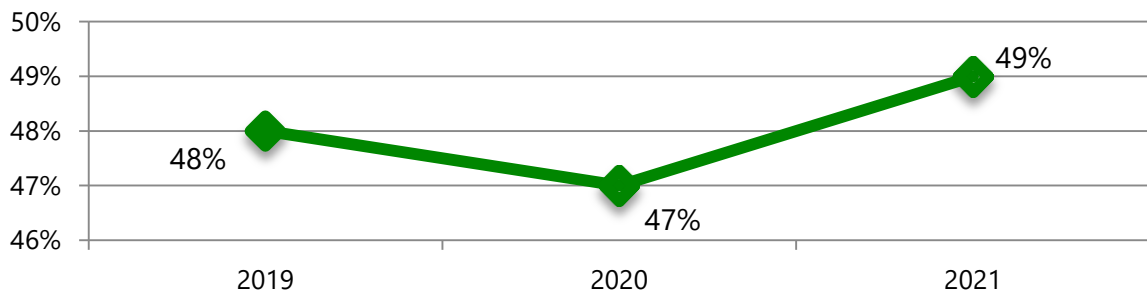
Wykres 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Dostrzegalna jest stosunkowo stała tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich obserwowany jest jego nieznaczny wzrost – z 48% w 2019 roku do 49% w 2021 roku.

Wykres 41. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021

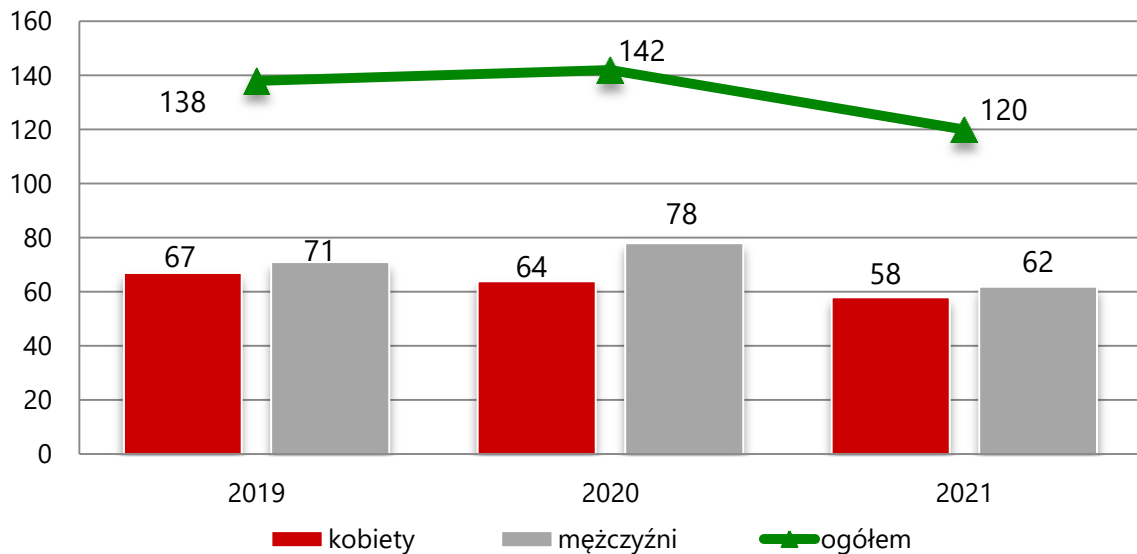

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałbrzychu zarejestrowanych było łącznie 120 mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 15%, a w porównaniu do roku 2019 o 13%. Pod względem płci widoczna jest nieznaczna dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2021 roku niewiele mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 58, liczba mężczyzn – 62).

Wykres 42. Mieszkańcy gminy Jedlina-Zdrój zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w stosunku do 2019 roku nastąpił spadek udziału osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Różnica pomiędzy rokiem 2021, a 2019 dla tej grupy kształtuje się na poziomie 4 pp. W przypadku udziału osób poniżej 25 roku oraz osób do 30 roku życia wartość ta ulegała wahaniom na przestrzeni lat 2019-2021 – w obydwu przypadkach wzrastała w 2020 roku, a następnie wracała do poziomu z 2019 roku.

Tabela 20. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021

kategoria wiekowa	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	11	8	17	12	9	8
do 30 roku życia	18	13	29	20	15	13
powyżej 50 roku życia	39	28	34	24	29	24

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z powiatu wałbrzyskiego. Dynamika zmian w omawianych latach w Gminie prezentuje się następująco: w 2020 roku nastąpił wzrost liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 46 w 2019 roku do 62, z kolei w 2021 roku zauważalny jest spadek w stosunku do roku poprzedniego o 3 osoby. W przypadku udziału osób długotrwałe bezrobotnych w Gminie dostrzegalny jest systematyczny wzrost – w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku o 16 pp. Odwrotna tendencja wystąpiła w przypadku powiatu wałbrzyskiego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwałe bezrobotnych w Gminie, stanowi praktycznie połowę wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W całej Polsce udział osób długotrwałe bezrobotnych wyniósł w 2021 roku 57%, natomiast w powiecie wałbrzyskim kształtował się na poziomie 54%, a więc sytuacja w gminie Jedlina-Zdrój była korzystniejsza w stosunku do sytuacji w kraju i w powiecie.

Tabela 21. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu wałbrzyskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie		2019	2020	2021
Gmina	liczba osób	46	62	59
	udział (%)	33	44	49
Powiat	liczba osób	681	812	859
	udział (%)	44	44	54

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu

Istotny zasób w zakresie przeciwdziałania bezrobociu stanowi **Klub Integracji Społecznej** w Jedlinie-Zdroju, funkcjonujący w ramach Centrum Usług Socjalnych.

Oferta Klubu kierowana jest w szczególności do:

- o osób w wieku aktywności zawodowej;
- o osób bezrobotnych, nieaktywnych i biernych zawodowo;
- o osób znajdujących się w sytuacji trudnej społecznie, w tym osób z niepełnosprawnościami.

W placówce świadczona jest pomoc m.in. w zakresie doradztwa zawodowego, reintegracji zawodowej i społecznej, aktywnych metod poszukiwania pracy i innych form, dostosowanych do potrzeb uczestników.

Gmina Jedlina-Zdrój prowadzi szeroką współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu, w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach. Mieszkańcy Gminy mogą również uczestniczyć w Programie Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ponadto w Gminie położony jest nacisk na wspieranie zatrudnienia młodych ludzi, a także udzielanie im pomocy w wejściu na rynek pracy. W związku z tym uczniów klas VII i VIII Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. J. Korczaka w Jedlinie-Zdroju objęto doradztwem zawodowym. W 2021 roku z poradnictwa zawodowego skorzystało 150 uczniów. Dodatkowo, wszystkie oddziały szkolne w ramach zajęć z wychowawcami i nauczycielami, podejmowały tematykę związaną z różnymi zawodami, w tym z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami oraz organizowano wycieczki na dni otwarte – Targi Pracy.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu

branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz badania ankietowego, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- o znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców i jego wzrost w ostatnich latach,
- o wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz jego wzrost w ostatnich latach,
- o bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w Gminie,
- o ryzyko wykluczenia osób bezrobotnych, a także pojawienia się niekorzystnych następstw, spowodowanych długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia (uzależnienia, zaburzenia psychiczne, ubóstwo),
- o niewystarczająca liczba miejsc pracy, jako główna trudność napotykaną osoby bezrobotne w Gminie, zdaniem ankietowanych mieszkańców.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano

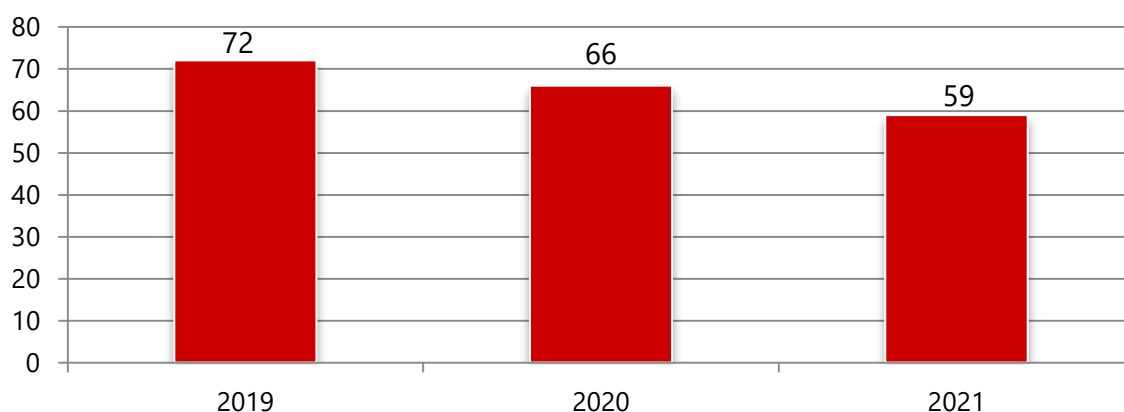

liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Ubóstwo w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Jedlina-Zdrój.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 72 rodziny, w 2020 roku – 66, natomiast w 2021 roku – 59. W stosunku do 2019 roku oznacza to spadek o 18%, jednakże ubóstwo nadal pozostaje głównym powodem korzystania z pomocy społecznej w gminie Jedlina-Zdrój.

Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku zasiłki stałe pobierało 28 osób, natomiast zasiłek okresowy – 42 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego systematycznie malała, natomiast zasiłku okresowego ulegała wahaniom. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2021 roku 40 osobom, co oznacza spadek liczby beneficjentów pobierających go na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 22. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

rodzaj zasiłku	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	43	225 929	34	175 619	28	138 809
zasiłek okresowy	42	77 246	46	83 305	42	86 870
zasiłek celowy	61	59 083	48	37 180	40	54 812

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił przeprowadzany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. W 2021 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 30 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 32 osobom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne, jak i niepieniężne uległa spadkowi.

Tabela 23. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

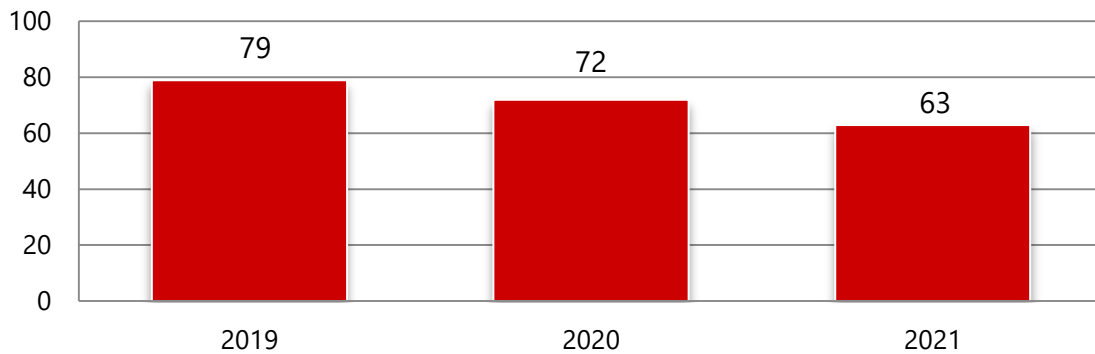
wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	60	42	30
świadczenie niepieniężne	60	43	32

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2021 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymały 63 gospodarstwa domowe. Od roku 2019 obserwuje się regularny spadek liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy o 20%.

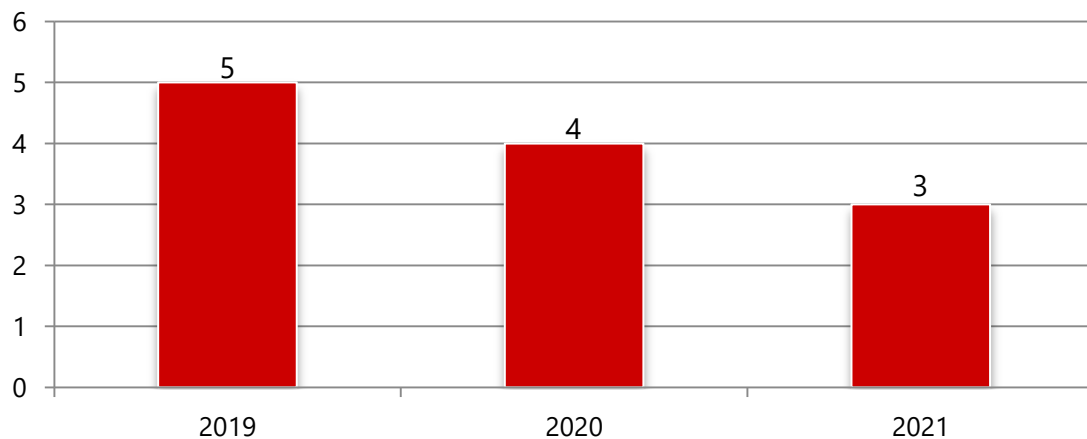
Wykres 44. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2021 roku z pomocy i wsparcia OPS z powodu bezdomności skorzystały 3 osoby. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób ulegała systematycznemu spadkowi.

Wykres 45. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Zadanie własne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym jest na terenie gminy Jedlina-Zdrój realizowane jest na podstawie stosownych porozumień i umów zawartych z sąsiednimi gminami. W placówkach tych udzielanie jest wsparcie w postaci zapewnienia miejsca noclegowego, możliwości umycia się oraz zjedzenia ciepłego posiłku.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- o ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- o ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych,
- o przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- o ubóstwo jako główny powód korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy,
- o doświadczenie ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, deklarowane przez co siódme ankietowanego,
- o doznanie wykluczenia społecznego przez niemal co trzeciego badanego mieszkańca Gminy, w ciągu ostatniego roku przed przystąpieniem do badań ankietowych.

V. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjne położenie Gminy pod względem gospodarczym i kulturalnym.
2. Funkcjonowanie średnich przedsiębiorstw, stwarzających szanse zatrudnienia.
3. Stosunkowo dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna.
4. Dostępność do szkoły podstawowej, przedszkola oraz placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3.
5. Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców, m.in. OPS, CUS, MKRPA.
6. Dostępność do oferty kulturalnej za sprawą działalności CK oraz MBP.
7. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, również o profilu działalności skierowanym na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
8. Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
9. Spadek wartości wskaźnika deprivacji lokalnej.
10. Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej.
11. Spadek liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej w sposób długotrwały.
12. Spadek liczby osób korzystających z pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
13. Dostępność do wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami za sprawą Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej oraz realizacji projektu „Kompleksowe Usługi Opiekuńcze i Aktywizujące dla osób niesamodzielnych w gminie Jedlina-Zdrój”.
14. Dostępność do infrastruktury pomocowej w zakresie uzależnień i przemocy, szczególnie za sprawą działalności Punktu Konsultacyjnego.
15. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym z zakresu przemocy.
16. Funkcjonowanie placówek wspierających aktywność i integrację najstarszych mieszkańców Gminy.
17. Spadek w zakresie liczby osób zarejestrowanych w PUP.
18. Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

SŁABE STRONY

19. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne z terenu Gminy, m.in. za sprawą działalności Klubu Integracji Społecznej.

1. Spadek liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.
2. Ujemny przyrost naturalny oraz spadek jego wartości na przestrzeni ostatnich lat.
3. Spadek liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.
4. Starzejące się społeczeństwo.
5. Ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała i ciężka choroba jako najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej.
6. Rosnące zapotrzebowanie na usługi asystenta rodziny przy stałej liczbie asystentów w Gminie.
7. Wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz odpłatności za ich pobyt.
8. Niewielki stopień dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
9. Występowanie wśród części mieszkańców objawów świadczących o zaburzeniu równowagi zdrowia psychicznego.
10. Brak placówki wsparcia dziennego (np. świetlicy środowiskowej) dla dzieci i młodzieży.
11. Brak funkcjonowania rodzin wspierających.
12. Wzrost skali problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy (liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty”, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy).
13. Doświadczanie przemocy, w tym mobbingu przez część badanych mieszkańców Gminy.
14. Niska świadomość mieszkańców Gminy na temat negatywnych skutków stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
15. Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców i jego wzrost w ostatnich latach.
16. Nieodpowiednia liczba miejsc pracy w Gminie stanowiąca problem w znalezieniu zatrudnienia.

SZANSE

17. Problem ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród części mieszkańców.
18. Występowanie problemu bezdomności w Gminie.

1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Utworzenie nowych miejsc pracy.
3. Zwiększona aktywność zawodowa wśród grup najbardziej dotkniętych bezrobociem.
4. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
5. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
6. Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.
7. Zintensyfikowana polityka prorodzinna.
8. Rozwój usług społecznych na rzecz osób z niepełnosprawnością i seniorów.
9. Szkolenia podnoszące kompetencje kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
10. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy.
11. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałanie im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
12. Rozwój infrastruktury pomocowej, dostępnej na terenie Gminy.
13. Rozwój sfery pozarządowej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
14. Podniesienie jakości życia mieszkańców.
15. Zintegrowana i aktywna społeczność lokalna, podejmująca inicjatywy na rzecz rozwoju Gminy.
16. Wzrost świadomości dzieci i młodzieży, rodziców oraz wychowawców w zakresie zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.
17. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

ZAGROŻENIA

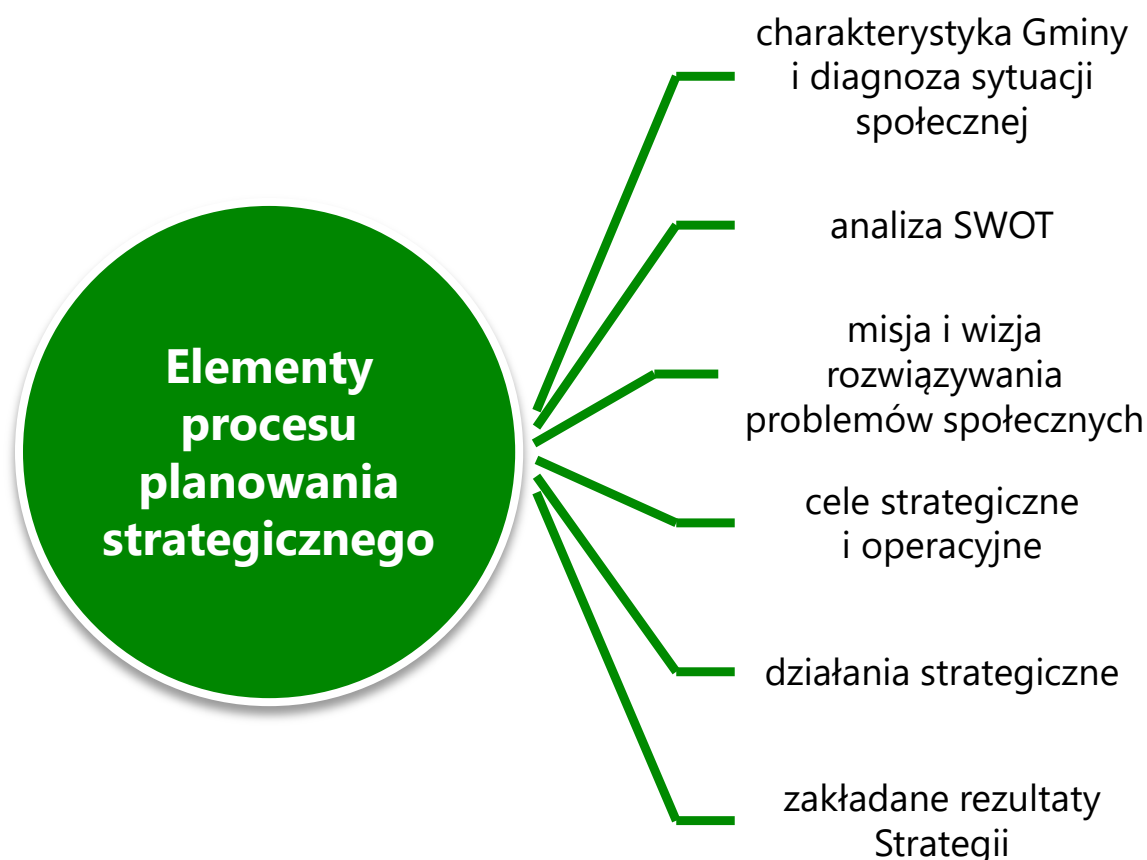
1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Przepisy prawne utrudniające wprowadzanie nowych rozwiązań.
3. Wzmożony odpływ ludzi młodych z terenu Gminy, głównie w celach zarobkowych.
4. Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
5. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością.
6. Pojawienie się negatywnych konsekwencji długotrwałego korzystania z pomocy społecznej.
7. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
8. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
9. Zwiększenie skali problemu przemocy w rodzinie.
10. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
11. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
12. Ryzyko wzrostu zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży.
13. Wzrost liczby popełnianych przestępstw, przede wszystkim wypadków komunikacyjnych wynikających z prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.
14. Wzrost liczby osób spożywających alkohol w sposób problemowy.
15. Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.
16. Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.
17. Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
18. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.

VI. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

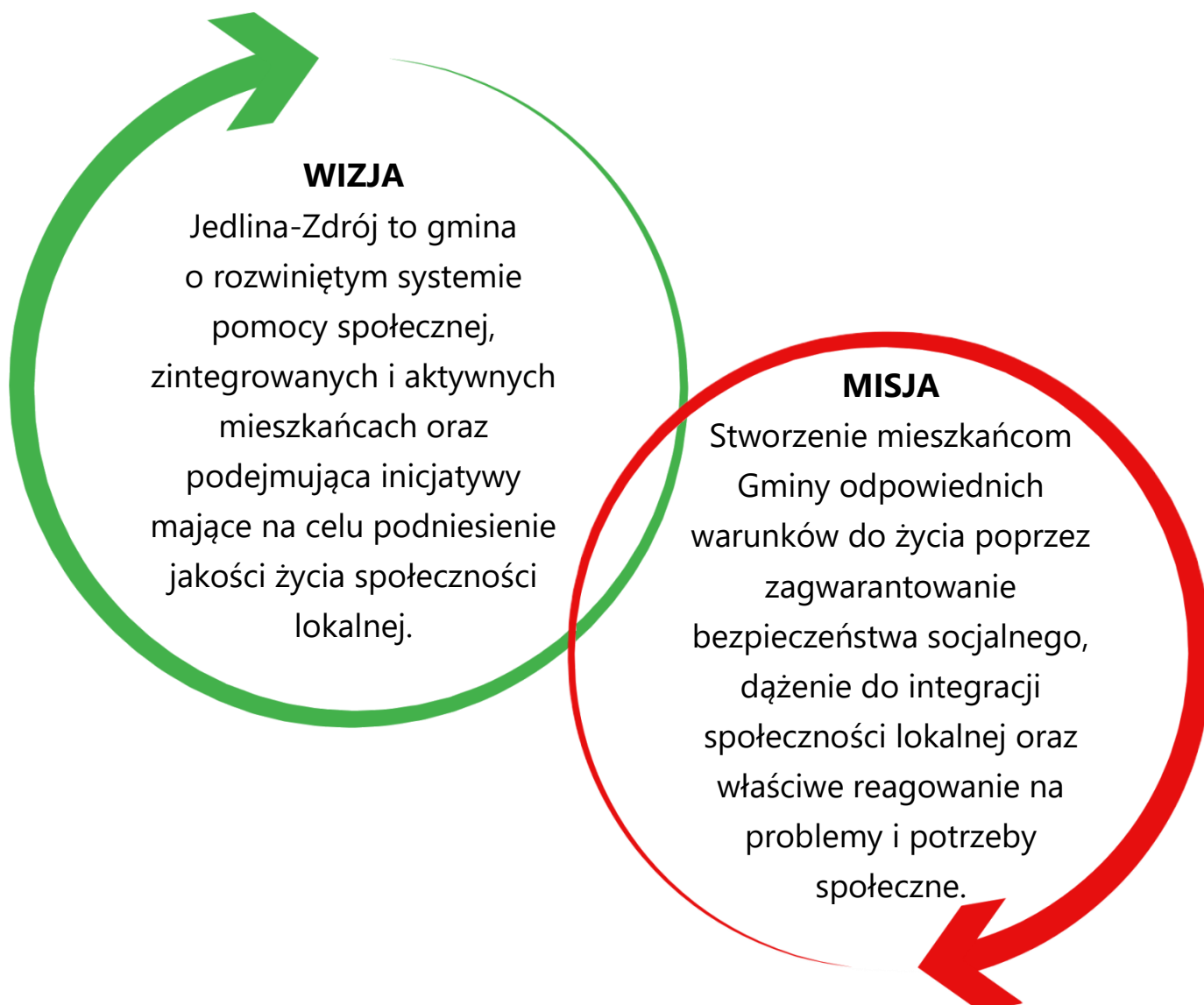

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Jedlina-Zdrój została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

- Systemowe wsparcie rodzin oraz wzmocnienie ich samodzielności.

- Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz zapewnienie im możliwości udziału w życiu społecznym.

- Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

- Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

- Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz udzielanie wsparcia grupom marginalizowanym, w tym rodzinom i osobom ubogim.

- Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmocnienia dobrostanu psychicznego mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Systemowe wsparcie rodzin oraz wzmocnienie ich samodzielności.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój zasobów w zakresie kompleksowego wsparcia rodzin, szczególnie tych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2023-2033	OPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2023-2033	OPS	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2033	OPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023, 2026, 2029, 2032	OPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2033	OPS, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2023-2033	OPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Inicjowanie powstania świetlicy środowiskowej na terenie Gminy.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach świetlicy środowiskowej.	2023-2033	OPS, CUS, UM, MKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2023-2033	OPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia placówek oświatowych.	2023-2033	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2023-2033	UM, CUS, KIS, OPS, placówki oświatowe, CK, MBP, NGO	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	2023-2033	UM, CUS, placówki oświatowe, CK	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz zapewnienie im możliwości udziału w życiu społecznym.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój instrumentów polityki senioralnej oraz skierowanej na osoby z niepełnosprawnościami, a także zapewnienie im dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2023-2033	UM, OPS, CUS, NGO.	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2033	OPS, NGO, UM	Budżet Gminy
Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, KS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuowanie projektu „Kompleksowe Usługi Opiekuńcze i Aktywizujące dla osób niesamodzielnych w gminie Jedlina-Zdrój”.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w Projekcie.	Liczba uczestników Projektu.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, KS, UM, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez funkcjonowanie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystenta.	2023-2033	OPS, CUS, UM, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2033	OPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2023-2033	OPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2033	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2 – Promowanie społecznej akceptacji i dążenie do integracji osób starszych i osób z niepełnosprawnością w lokalnym środowisku.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	2023-2033	OPS, CUS, KS, KIS, UM, MBP, CK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, UM, KS, MBP, CK, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	2023, 2026, 2029, 2032	OPS, CUS, UM, KS, MBP, CK, NGO, KP	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora „Arnika” i Klubu Seniora „Nadal młodzi” oraz rozwijanie ich oferty.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników. Liczba dostępnych zajęć.	2023-2033	CUS, UM, KS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2023-2033	OPS, CUS, UM, KS, KIS, NGO, CK, MBP	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Inicjowanie powstania podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	2023-2033	UM, OPS, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3

Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

Cel operacyjny nr 1 – Zwiększenie skuteczności i dostępności poradnictwa i leczenia osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2033	OPS, CUS	Budżet Gminy

Powstanie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom.	Liczba osób uczestniczących w grupach.	2024	OPS, MKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2023-2033	OPS, MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2023-2033	MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2023-2033	MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin z terenu Gminy.	Liczba osób objętych wsparciem Punktu. Liczba udzielonych porad.	2023-2033	MKRPA, OPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2 – Rozwój gminnego systemu profilaktyki uzależnień, utrwalanie postaw abstynenckich oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2023-2033	MKRPA, OPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2023-2033	MKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wycieczek z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wycieczkach z programem profilaktycznym.	2023-2033	OPS, MKRPA, UM	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2023-2033	MKRPA, OPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2023-2033	MKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2023-2033	MKRPA, OPS, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2033	MKRPA, OPS, CUS, UM, KP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2023-2033	MKRPA, OPS, CUS, UM, KP, NGO, MBP, CK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1 – Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz promowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2023-2033	OPS, MKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2033	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2023-2033	OPS, MKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2023-2033	OPS, MKRPA, ZI, PK	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2023-2033	OPS, MKRPA, ZI, KP, PK, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.	Liczba podjętych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych.	2023-2033	OPS, MKRPA, ZI	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – Uwrażliwianie społeczności lokalnej na kwestie przemocy, uświadamianie konieczności reagowania na zaobserwowane sytuacje przemocowe oraz podnoszenie świadomości w tym zakresie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2023-2033	OPS, CUS, MKRPA, ZI, KP, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023-2033	MKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	2023, 2026, 2029, 2032	OPS, CUS, UM, KP, MKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	--	---------------------------------	--	--

CEL STRATEGICZNY NR 5

Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.

Cel operacyjny nr 1 – Zmniejszenie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia, poprzez organizowanie różnych form wsparcia osób i rodzin w kryzysie bezrobocia oraz pracę metodą aktywizacji społeczności lokalnej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, PUP, UM	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2023-2033	OPS, CUS, KIS, PUP,	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz udzielanie wsparcia grupom marginalizowanym, w tym rodzinom i osobom ubogim.

Cel operacyjny nr 1 – Wzmacnianie skuteczności lokalnych działań na rzecz poprawy sytuacji osób i rodzin ubogich oraz zagrożonych wykluczeniem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2033	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2033	OPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2033	OPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2023-2033	OPS, UM, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 7

Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmacniania dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie wsparcia psychologicznego oraz stwarzanie osobom z zaburzeniami psychicznymi sprzyjających warunków życiowych w odpowiedzialnym i tolerancyjnym społeczeństwie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2023-2033	OPS, CUS, UM	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	2023-2033	OPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2023-2033	OPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Jedlina-Zdrój. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Jedlina-Zdrój. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2023-2033 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku z przejściem realizacji tego zadania przez ZUS.

Tabela 24. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2020	123 974	1 642 571	23 093	6 520 958	8 310 596
2021	135 633	1 882 352	28 623	6 663 379	8 709 987
2022 ¹⁸	135 633	1 902 721	28 623	7 153 015	9 219 992
PROGNOZA					
2023	139 024	1 950 289	29 339	3 009 101	5 127 753
2024	142 450	1 999 046	30 072	3 084 329	5 255 947
2025	146 011	2 049 022	30 824	3 161 437	5 387 346
2026	149 661	2 100 248	31 595	3 240 473	5 522 030
2027	153 403	2 152 754	32 385	3 321 485	5 660 081
2028	157 238	2 206 573	33 195	3 404 522	5 801 583
2029	161 169	2 261 737	34 025	3 489 635	5 946 623
2030	165 198	2 318 280	34 876	3 576 876	6 095 289
2031	169 328	2 376 237	35 748	3 666 298	6 247 671
2032	173 561	2 435 643	36 642	3 757 955	6 403 863
2033	177 900	2 496 534	37 558	3 851 904	6 563 960

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

¹⁸ Wartość za rok 2022 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok dla gminy Jedlina-Zdrój.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 25. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Jedlinie-Zdroju o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jedlina-Zdrój na lata 2023-2033”.	IV kwartał 2022 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2023 r. – IV kwartał 2033 r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2023 r. do 2033 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2034 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik OPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik OPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami OPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących

bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- o możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- o informacja o postępach wdrażania Strategii;
- o współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- o informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu

pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez OPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Jedlina-Zdrój do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 26. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2033 roku)
1	Systemowe wsparcie rodzin oraz wzmocnienie ich samodzielności.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	13	do 20
		Liczba asystentów rodziny.	1	do 2
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	7	poniżej 10
		Liczba publicznych żłobków.	1	1
		Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	12	poniżej 10
2	Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz zapewnienie im możliwości udziału w życiu społecznym.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	8	do 20
		Liczba podmiotów realizujących rehabilitację społeczną i zawodową.	1	1
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	30,7	do 32
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	11	do 20
3	Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.	Liczba placówek aktywizujących seniorów.	2	do 3
		Liczba Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1	1
		Liczba uczniów objętych działaniami profilaktycznymi (nierekomendowane).	584	powyżej 600
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	0	powyżej 500

		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	282	powyżej 290
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	0	do 2
4	Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	34	do 40
		Liczba uczniów objętych wsparciem pedagoga i psychologa szkolnego w zakresie przemocy domowej.	2	do 10
5	Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	49	poniżej 45
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	49	poniżej 45
6	Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmocnienia dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	do 300
		Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	do 5

Źródło: opracowanie własne

8. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlina-Zdrój jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnością, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych.

Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Należy pamiętać, że aktualizacje Strategii mogą się w znacznym stopniu wiązać ze zmianami dyktowanymi przez obecnie trwającą pandemię SARS-CoV-2. Poza widocznymi obecnie skutkami społeczno-ekonomicznymi wywołanymi pandemią, pozostawi ona również długotrwałe znamiona nie tylko na większej społeczności, ale również na indywidualnych jednostkach. Zmiany w prawie oraz konieczność ciągłej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Gminy w sposób adekwatny i zgodny z aktualnymi zaleceniami stanowi, wyzwanie dla instytucji rządowych, samorządowych jak i pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Konieczna jest zatem międzysektorowa współpraca dążąca do zapewnienia jak najlepszych warunków życiowych wszystkich mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój, na tyle na ile pozwalają obecne warunki.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do wysokiej jakości życia mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VII. Bibliografia

1. Analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego w 2022 roku wśród mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Gryffin R.W. (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN.
4. Grzegorzewska I., Cierpiątkowska L., Uzależnienia behawioralne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
5. <http://www.infopolska.com.pl>.
6. <http://www.parpa.pl>.
7. <https://bdl.stat.gov.pl>.
8. <https://ekrs.ms.gov.pl>.
9. <https://jedlinazdroj.eu>.
10. <https://mapa.wyniki.edu.pl>.
11. <https://poradnik.ngo.pl>.
12. <https://www.polskawliczbach.pl>.
13. <https://wybory2006.pkw.gov.pl>.
14. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996.
15. Kmieciak-Jusięga K., Profilaktyka zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym, [w:] Tradycje i perspektywy optymalizowania profilaktyki społecznej oraz resocjalizacji, red. D. Kowalczyk, A. Szecówka, P. Kwiatkowski, Wrocław 2015.
16. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
17. N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.

18. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – Jerzy Hausner.
19. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
20. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
21. Pietrzak S., Sukcesy i wyzwania w implementacji dobrej profilaktyki, Świat Problemów.
22. Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu.
23. Raport o stanie Gminy Jedlina-Zdrój za 2021 rok.
24. Raport z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jedlina- Zdrój zgodnie z uchwałą XXVI/161/20 za rok 2021.
25. Raport z realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych zgodnych z uchwałą XVIII/97/16 z dnia 1 czerwca 2016 r. za rok 2021.
26. Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Jedlinie-Zdroju w roku 2021.
27. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2019.
28. Sprawozdanie z działalności OPS w Jedlinie-Zdroju za rok 2021.
29. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok.
30. Sprawozdanie z realizacji programu Senior Active 2021.
31. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
32. Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
33. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych.
34. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

35. www.psychiatriapolska.pl.
36. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje.
37. Zdrowie psychiczne w Unii Europejskiej, Warszawa 2019.

VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Jedlina-Zdrój na mapie powiatu wałbrzyskiego.....	20
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Jedlina-Zdrój według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku).....	25
Rysunek 3. Płeć:.....	36
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Jedlina-Zdrój alkoholu w latach 2019-2021.....	69
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego.....	96

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Liczba urodzeń, zgonów i wartość przyrostu naturalnego w gminie Jedlina-Zdrój w na przestrzeni lat 2018-2020	22
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach).....	23
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Jedlina-Zdrój w porównaniu do powiatu wałbrzyskiego w 2020 roku.....	28
Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021	32
Tabela 6. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021	33
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021.....	33
Tabela 8. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy w swoim domu?.....	39
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?..	40
Tabela 10. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?.....	41

Tabela 11. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak:.....	50
Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	54
Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2019-2021.....	57
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	60
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021	60
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021.....	61
Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021.....	61
Tabela 18. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021.....	67
Tabela 19. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021	79
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021.....	83
Tabela 21. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu wałbrzyskiego na przestrzeni lat 2019-2021	84
Tabela 22. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	88

Tabela 23. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021	88
Tabela 24. Ramy finansowe Strategii.....	113
Tabela 25. Harmonogram wdrażania Strategii	114
Tabela 26. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	118

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlina-Zdrój w latach 2019-2021	21
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021	22
Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wałbrzyskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	24
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021	24
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Jedlina-Zdrój, powiatu wałbrzyskiego i województwa dolnośląskiego	26
Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlina-Zdrój w latach 2019-2021.....	31
Wykres 7. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021	32
Wykres 8. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)	34
Wykres 9. Wiek:	37
Wykres 10. Wykształcenie:	37
Wykres 11. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?	38
Wykres 12. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?	39

Wykres 13. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?.....	42
Wykres 14. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?.....	43
Wykres 15. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy?.....	44
Wykres 16. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?	44
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na:.....	45
Wykres 18. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?.....	46
Wykres 19. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie?	46
Wykres 20. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie?	47
Wykres 21. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku?.....	48
Wykres 22. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu?	48
Wykres 23. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego?	49
Wykres 24. Jak ocenia Pan/i dostęp do placówek ochrony zdrowia (w tym pomoc osobom uzależnionym oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi) na terenie Gminy?	50
Wykres 25. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych mieszkańców?	51
Wykres 26. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi.....	53
Wykres 27. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021	55

Wykres 28. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021	56
Wykres 29. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	57
Wykres 30. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021.....	59
Wykres 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021.....	66
Wykres 32. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021.....	69
Wykres 33. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Jedlina-Zdrój, w województwie dolnośląskim i całej Polsce w 2020 roku.....	70
Wykres 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021	72
Wykres 35. Dane statystyczne dotyczące liczby posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021	73
Wykres 36. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021	74
Wykres 37. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Jedlina-Zdrój na przestrzeni lat 2019-2021	77
Wykres 38. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021.....	77
Wykres 39. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021	78
Wykres 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021	82
Wykres 41. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021	82

Wykres 42. Mieszkańcy gminy Jedlina-Zdrój zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021.....	83
Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021	87
Wykres 44. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021.....	89
Wykres 45. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021	89

